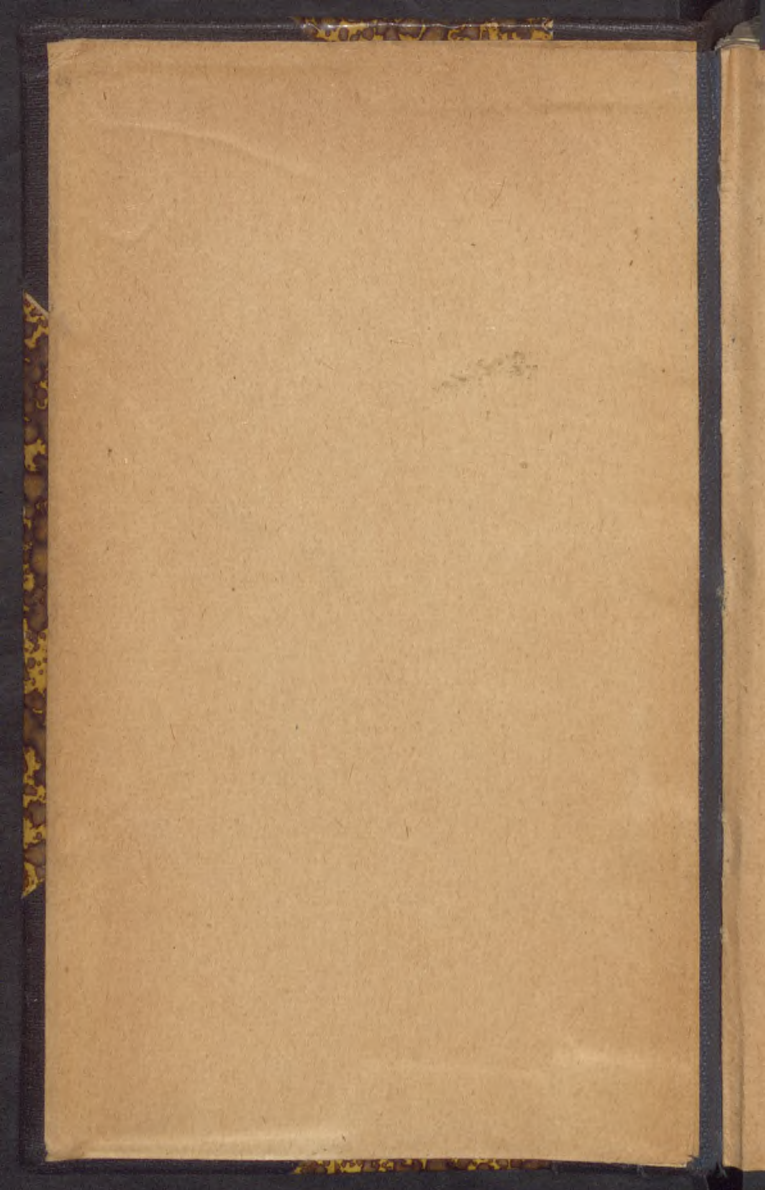
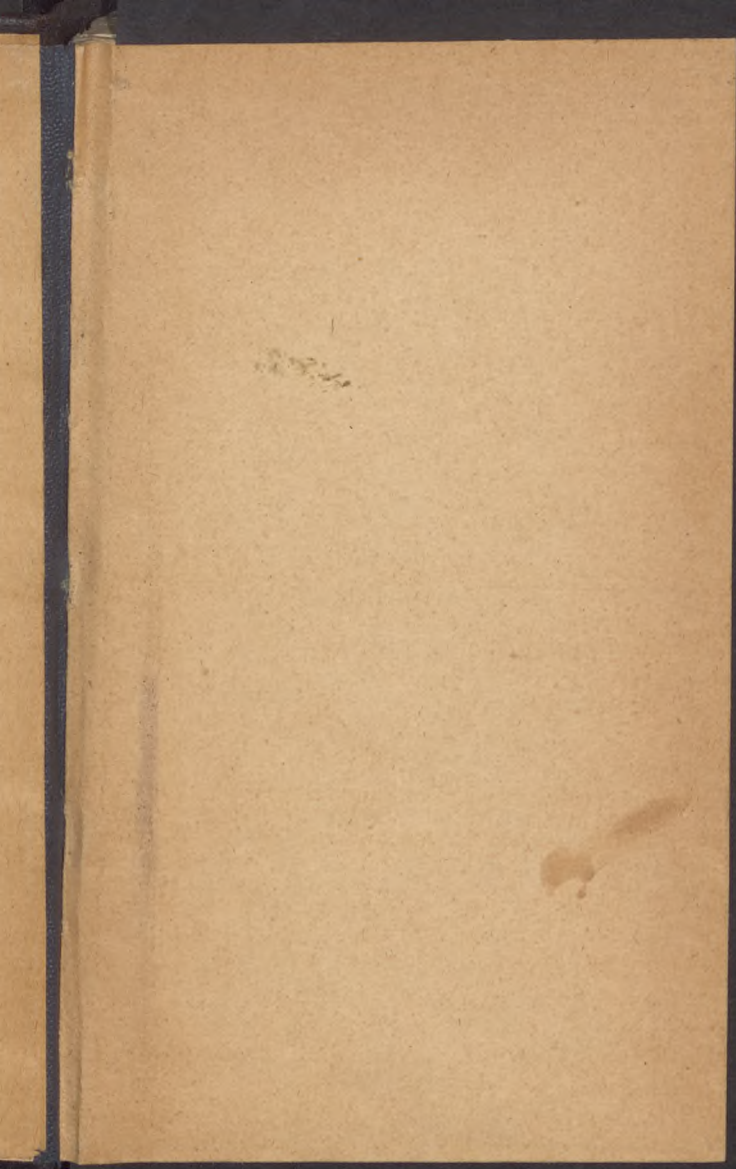

299883

15
jo
22
a l

*Melléklet a «Jogtudományi Közlöny»
1914. évi 15. számához.*

A VÁLTÓTÖRVÉNYEK

1914: t.-c. az idegen és saját váltóra vonatkozó
jog egységesítése tárgyában az 1912. évi július hó
23. napján Hágában kelt nemzetközi egyezmény és
a hozzátartozó egységes szabályzat becikkelyezéséről.

1914: t.-c. a váltóról.

JEGYZETEKSEL ELLÁTTA

DR GALLIA BÉLA

KIR. ITÉLŐTÁBLAI BÍRÓ

BUDAPEST

FRANKLIN-TÁRSULAT

MAGYAR IROD. INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA

1914

~~Hungary~~
~~539 60~~

299 883

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

TARTALOM.

	Lap.
Bevezetés	1
Rövidítések magyarázata	2

1914: t.-c.

az idegen és saját váltóra vonatkozó jog egy- ségesterése tárgyában az 1912. évi július hó 23. napján Hágában kelt nemzetközi egyezmény és a hozzátartozó egységes szabályzat becikkelyezéséről (1. §.—5. §.)	3
<i>Egyezmény az idegen és a saját váltóra vo- natkozó jog egységesterése tárgyában (1—31. cikk)</i>	5
<i>Egységes Szabályzat az idegen és saját váltóról</i>	22

ELSŐ CÍM.

Az idegen váltóról.

I. Fejezet.

Az idegen váltó kiállításáról és alakjáról (1—9. cikk)	22
---	----

II. Fejezet.

A forgatmányról (10—19. cikk)	27
-------------------------------	----

III. Fejezet.

Az elfogadásról (20—28. cikk)	32
-------------------------------	----

IV. Fejezet.

	<i>Lap</i>
A váltókezességről (29—31. cikk)	39

V. Fejezet.

A lejáratról (32—36. cikk)	41
---------------------------------	----

VI. Fejezet.

A fizetésről (37—41. cikk)	44
---------------------------------	----

VII. Fejezet.

A visszkeresetről elfogadás és fizetés hiánya miatt (42—53. cikk)	48
---	----

VIII. Fejezet.

A közbenjárásról (54. cikk)	62
I. Névbecsülő elfogadás (55—57. cikk)	63
II. Névbecsülő fizetés (58—62. cikk)	64

IX. Fejezet.

A váltómásodlatokról és a váltómásolatokról	
I. Váltómásodlatok (63—65. cikk)	67
II. Váltómásolatok (66—67. cikk)	69

X. Fejezet.

A hamis és a hamisított váltókról (68—69. cikk)	70
---	----

XI. Fejezet.

Az elévülésről (70—71. cikk)	71
-----------------------------------	----

XII. Fejezet.

Általános rendelkezések (72—73. cikk)	72
--	----

XIII. Fejezet.

A törvények összeütközéséről (74—76. cikk)	Lap 73
--	-----------

MÁSODIK CÍM.

A saját váltóról.

(77—80. cikk)	76
---------------	----

1914: t.-c.

a váltóról.

ELSŐ CÍM.

Az idegen váltóról.

I. Fejezet.

Az idegen váltó kiállításáról és alakjáról (1—9. §.)	80
---	----

II. Fejezet.

A forgatmányról (10—19. §.)	84
-----------------------------	----

III. Fejezet.

Az elfogadásról (20—28. §.)	87
-----------------------------	----

IV. Fejezet.

A váltókezességről (29—31. §.)	91
--------------------------------	----

V. Fejezet.

A lejáratról (32—36. §.)	92
--------------------------	----

VI. Fejezet.

A fizetésről (37—41. §.)	95
--------------------------	----

VII. Fejezet.

A visszkeresetről elfogadás és fizetés hiánya	<i>Lap</i>
miatt (42—53. §.)	98

VIII. Fejezet.

A közbenjárásról (54. §.)	107
I. Névbecsülő elfogadás (55—57. §.)	108
II. Névbecsülő fizetés (58—62. §.)	109

IX. Fejezet.

A váltomásodlatokról és a váltomásolatokról	
I. Váltomásodlatok (63—65. §.)	111
II. Váltomásolatok (66—67. §.)	113

X. Fejezet.

A hamis és a hamisított váltókról (68—	
69. §.)	114

XI. Fejezet.

Az elévülésről (70—71. §.)	115
----------------------------	-----

XII. Fejezet.

Általános rendelkezések (72—73. §.)	115
-------------------------------------	-----

XIII. Fejezet.

A törvények összeütközéséről (74—76. §.)	116
--	-----

MÁSODIK CÍM.

A saját váltóról.

(77—80. §.)	118
-------------	-----

HARMADIK CÍM.

Az első és második címet kiegészítő
rendelkezők.*I. Fejezet.*

	<i>Lap</i>
A váltóképességről (81. §.). A váltónyilatkozatok kiállításának különleges módjairól (82—85. §.)	121

II. Fejezet.

A bemutatás, az óvás és egyes más váltócselekmények helyéről (86. §.)	125
---	-----

III. Fejezet.

Az óvásról (87—95. §.)	126
------------------------	-----

IV. Fejezet.

Az elévülés félbeszakításáról és nyugvásáról (96—99. §.)	135
--	-----

V. Fejezet.

A váltó elveszéséről (100—103. §.)	138
------------------------------------	-----

VI. Fejezet.

A gazdagodásra alapított követelésről (104. §.). A zálogjogról (105. §.). A megtartás jogáról (106—107. §.)	144
---	-----

VII. Fejezet.

Átmeneti és záró rendelkezések (108—117. §.)	150
--	-----

A
lanal

1.

cikke

2.

3.

szerz

iktat

4.

talm

rozm

lyeko

nál

kezés

törvé

117.

A

negy

A

nálta

jából

BEVEZETÉS.

A váltójogi törvények négy részből állanak:

1. a hágai nemzetközi egyezményt beikkkelyező törvényből;

2. a nemzetközi egyezményből;

3. az Egységes Szabályzatból, melyet a szerződő államok változatlanul törvénybe iktattak; és

4. a magyar váltótörvényből, mely tartalmazza az Egységes Szabályzat határozmányait, azokkal az eltérésekkel, melyeket az Egyezményben fenntartott jogánál fogva eszközölt, és azokkal a rendelkezésekkel kiegészítve, melyek az országos törvényhozásoknak tartattak fenn. (81—117. §-ok.)

A három első részt az 1914: t.-c., a negyediket az 1914: t.-c., tartalmazza.

A jegyzeteknél természetesen felhasználott a törvényt magyarázat szempontjából legilletékesebb miniszteri indokolás.

Rövidítések magyarázata.

- T. = az 1914:— — — —. t.-c.-ben foglalt becikkelyező törvény.
E. = a nemzetközi egyezmény.
E. Sz. = Egységes Szabályzat.
V. = az 1914:— —. t.-c.-be iktatott új magyar váltótörvény.
Vt. = az 1876:XXVII. t.-c. a régi magyar váltótörvényről.
Min. ind. = miniszteri indokolás.
-

1914: t.-c.

az idegen és saját váltóra vonatkozó jog
egységesítése tárgyában az 1912. évi július
hó 23. napján Hágában kelt nemzetközi
egyezmény és a hozzátartozó egységes sza-
bályzat becikkelyezéséről.

(Szentesítést nyert 1914. évi hó
napján. Kihirdettetett 1914. évi hó
napján.)

1. §. Az idegen és a saját váltóra vonat-
kozó jog egységesítése tárgyában az 1912.
évi július hó 23. napján Hágában kelt nem-
zetközi egyezmény és a hozzátartozó egy-
séges szabályzat az állam törvényei közé
iktattatik.

2. §. A hazai váltójogot az 1. §-ban em-
lített nemzetközi egyezményhez és egysé-
ges szabályzathoz képest külön törvény
szabályozza.

3. §. Azt, hogy az 1. §-ban említett
nemzetközi egyezményt mely államok erő-
sítették meg, vagy ahhoz utólagosan mely
államok csatlakoztak, és hogy egyes álla-
mok az egyezmény 29. cikke alá eső fenn-

tartásokkal éltek, úgyszintén a netalán előforduló felmondásokat a minisztérium rendelettel teszi közzé.

4. §. A minisztérium az 1. §-ban említett nemzetközi egyezmény 24. cikkének 2. és 3. bekezdéséhez képest rendelettel állapítja meg, hogy a magyar szent korona országaiiban a különböző nyelveken minő kifejezések felelnek meg az «idegen váltó» és a «saját váltó» elnevezéseknek, továbbá, hogy a magyar szent korona országaiiban a váltócsелеkmények szempontjából mely napokat kell törvényes szünetnapoknak és egyéb oly napoknak tekinteni, amikor a fizetés nem követelhető.

Ezt a törvényt egyebekben is a minisztérium hajtja végre.

5. §. Az 1. §-ban említett nemzetközi egyezmény és egységes szabályzat szövege a következő:

Egyezmény

az idegen és a saját váltóra vonatkozó
jog egységesítése tárgyában.

Ő Felsége a Német Császár, Poroszország királya; az Argentínai Köztársaság elnöke; Ő Felsége Ausztria császára, Csehország királya stb., és Magyarország apostoli királya, Ausztria részéről és Magyarország részéről; Ő Felsége a Belgák királya; a Brazíliai Egyesült Államok elnöke; Ő Felsége a Bulgárok királya; a Chilei Köztársaság elnöke; a Costa-Ricai Köztársaság elnöke; Ő Felsége Dánország királya; a Francia Köztársaság elnöke; a Guatémalai Köztársaság elnöke; Ő Felsége Olaszország királya; Ő Királyi Fensége Luxemburg nagyhercegnője, Nassau hercegnője; a Mexikói Egyesült Államok elnöke; Ő Felsége Montenegró királya; a Nicaraguai Köztársaság elnöke; Ő Felsége Norvégország királya; a Panamai Köztársaság elnöke; a Paraguayi Köztársaság elnöke; Ő Felsége Németalföld királynője; Ő Felsége Minden Oroszok császára;

a Salvadori Köztársaság elnöke; Ő Felsége Szerbia királya; Ő Felsége Svédország királya; a Svájci Szövetségtanács és Ő Felsége az Ottomanok császára:

Tekintve, hogy a legnagyobb mértékben fontos a kereskedelmi viszonyokat a népek között mennél könnyebbé és biztosabbá tenni,

Tekintve, hogy a váltó ezekben a viszonyokban lényeges szerepet játszik,

és az említett értelemben szolgáltatokat tesz, amennyiben a készpénz küldését elkerülhetővé teszi, és minden nemzetközi köz- vagy magántartozás kiegyenlítését megkönnyíti,

De tekintve, hogy gyakran nehézségek támadnak abból, hogy a törvényhozások különbözők azokban az országokban, amelyekben a váltó a forgalomban szerepel,

Hogy a kereskedelemnek nagy érdeke fűződik ahhoz, hogy oly okiratot használhasson, amely kiállítására, forgalmára és kifizetésére nézve egységes szabályok alatt áll,

Hogy ilykép a kereskedelem a pénznek oly nemével rendelkezze, amelynek jogi értékét könnyen megítélheti.

Meghatalmazottaikká kinevezték — még pedig:

(Következnek a meghatalmazottak nevei).

Akik, közölvén egymással meghatalmazásaikat, amelyeket jó és kellő alakban találtak, a következő rendelkezésekben állapodtak meg:

1. cikk. A szerződő Államok kötelezik magukat, hogy az idegen váltóról és a saját váltóról szóló ide mellékelt Szabályzatot területeiken akár az eredeti szövegben, akár hazai nyelvükön a jelen Egyezménnyel egyidejűleg életbe léptetik.

Ez a kötelezettség — hacsak általános vagy különös fenntartás nem történt — kiterjed a szerződő Államok gyarmataira, birtokaira vagy a védőségük alatt álló területekre és konzuli bíraskodásuknak kerületeire abban a mértékben, amelyben anyaországi törvényeik ott alkalmazandók.

2. cikk. Mindegyik szerződő Állam, elterve a Szabályzat 1. cikkének 1. pontjától, akként rendelkezhetik, hogy a területén kiállított oly váltók, amelyek nem tartalmazzák a *váltó* elnevezést, érvényesek, ha kifejezetten *rendeletre* szólnak.

E joggal Magyarország nem élt.

3. cikk. Mindegyik szerződő Állam a területén vállalt váltójogi kötelezettség tekintetében meghatározhatja azt, hogy mily módon lehet magát az aláírást helyettesíteni, feltéve, hogy a váltóra írt közhitelű tanúsítvány bizonyítja annak az akaratát, akinek az aláírást teljesítenie kellett volna.

E szabályozást a V. 82. §-a tartalmazza.

4. cikk. Mindegyik szerződő Állam, eltérve a Szabályzat 18. cikkétől, akként rendelkezhetik, hogy a területén kiállított forgatmányban oly kitételt, amely elzálogosításra utal, nem írotnak kell tekinteni.

Ebben az esetben ezt a kitételt a többi Állam is nem írotnak fogja tekinteni.

A zálogforgatmányt a magyar törvényhozás nem gátolta meg.

5. cikk. Mindegyik szerződő Állam, eltérve a Szabályzat 30. cikkének 1. bekezdésétől, akként rendelkezhetik, hogy területén váltókezesség a kiállítás helyét feltüntető külön okiratban vállalható.

E joggal Magyarország nem élt.

6. cikk. Mindegyik szerződő Állam, el-
térve a Szabályzat 32. cikkétől, megenged-
heti a saját területén vásáron fizetendő
váltók kiállítását és megállapíthatja lejá-
ratuk időpontját.

Ezeket a váltókat a többi állam érvé-
nyeseknek fogja tekinteni.

E joggal Magyarország nem élt. Ezzel a
vásári váltók intézménye megszűnik.

7. cikk. Mindegyik szerződő Állam ki-
egészítheti a Szabályzat 37. cikkét olykép,
hogy a területén fizetendő váltót a váltó-
birtokos magán a lejárat napján köteles
bemutatni; e kötelezettség meg nem tar-
tása csak kártérítésre ad jogot.

A többi Államnak joga lesz megállá-
pítani azokat a feltételeket, amelyek alatt
ily kötelezettséget el fognak ismerni.

8. cikk. Mindegyik szerződő Állam, el-
térve a Szabályzat 38. cikkének 2. be-
kezdésétől, feljogosíthatja a területén fize-
tendő váltók tekintetében a váltóbirtokost
a részletfizetés visszautasítására.

A váltóbirtokosnak ilykép megadott jo-
got a többi államnak is el kell ismernie.

9. cikk. Mindegyik szerződő Állam ak-
ként rendelkezhetik, hogy területén az

óvást, ha a váltóbirtokos beleegyezik, magára a váltóra írt és kelettel valamint az intézvényszerzett aláírásával ellátott olyan nyilatkozat helyettesíthesse, amelyet az óvásra megszabott határidőben nyilvános lajstromba írtak át.

Az ilyen nyilatkozatot a többi Állam el fogja ismerni.

A 7—9. cikkeken biztosított jogokkal Magyarország nem élt.

10. cikk. Mindegyik szerződő Állam, elterve a Szabályzat 43. cikkének 2. bekezdésétől, akár úgy rendelkezhetik, hogy fizetés hiánya miatt az óvást azon az első köznapon, akár pedig úgy, hogy azon a két köznapon kell felvenni, amely arra a napra következik, amikor a fizetés követelhető.

V. ö. V. 43. §-ának 2. bekezdésével.

11. cikk. Mindegyik szerződő Állam akként rendelkezhetik, hogy a fizetés elmaradásáról szóló értesítést, amelyet a Szabályzat 44. cikkének 1. bekezdése említ, az óvás felvételével megbízott hivatalos személy adhatja meg.

E joggal Magyarország nem élt.

12. cikk. Mindegyik szerződő Állam akként rendelkezhetik, hogy az a kamat, amelyről a Szabályzat 47. cikke 1. bekezdésének 2. pontjában és 48. cikkének 2. pontjában van szó, a területén kiállított és ugyanott fizetendő váltók tekintetében hat százalékra rúgjon. A többi Állam ezt a rendelkezést el fogja ismerni.

A kereset beadásától folyó kamatnak kamatlábát annak az Államnak törvényhozása határozza meg, ahol a keresetet indították. Mindazonáltal az alperes annak a kamatnak megtérítését, amelyet fizetett, csak a rendes öt vagy hat százalékos kamatláb szerint követelheti.

E külön rendelkezéseket a V. 47. és 48. §-ai tartalmazzák.

13. cikk. Mindegyik szerződő Állam kimondhatja, hogy a visszkereset fenntartására szükséges cselekmények elmulasztásának vagy az elévülésnek esetében a kereseti jog területén fennmarad oly kibocsátó ellen, aki nem adott fedezetet, vagy az oly kibocsátó és forgató ellen, aki jogalap nélkül gazdagodnék. Ugyanez állapítható meg elévülés esetében oly el-

fogadó ellen, aki fedezetet kapott vagy jogalap nélkül gazdagodnék.

L. V. 104. §.

14. cikk. Azt a kérdést, vajjon a kibocsátó köteles-e a lejáratkor fedezetet adni és vajjon a váltóbirtokosnak erre a fedezetre külön jogai vannak-e, a Szabályzat és a jelen egyezmény nem érinti.

A fedezet kérdésének szabályozását a magyar törvényhozás mellőzte.

15. cikk. Mindegyik szerződő Állam szabályozhatja a területén fizetendő váltók elveszésének következményeit, nevezetesen új váltó kibocsátásának, a fizetés ki-
eszközlésére vonatkozó jognak vagy a megsemmisítő eljárás megindításának szempontjából.

A többi Állam meghatározhatja azokat a feltételeket, amelyek mellett az előbbi bekezdés értelmében hozott bírói határozatokat el fogja ismerni.

E szabályok a V. 100—103. §-aiban foglaltatnak.

16. cikk. Mindegyik szerződő Állam törvényhozására tartozik, hogy az elévülés

félbeszakításának vagy nyugvásának okait megállapítsa azokra a váltókeresetekre nézve, amelyeknek elbírálására bíróságai vannak hivatva.

A többi Állam megállapíthatja azokat a feltételeket, amelyek mellett ezeket az okokat el fogja ismerni. Ugyanez áll valamely cselekménynek, mint a Szabályzat 70. cikke 3. bekezdésében megállapított elévülési időt folyamatba tevő eszköznek hatására nézve is.

Az elévülés félbeszakítását és nyugvását a V. 96—99. §§-ai szabályozzák.

17. cikk. Mindegyik szerződő Állam akként rendelkezhetik, hogy a váltónak elfogadás vagy fizetés végetti bemutatását és a váltóra vonatkozó más cselekményeket illetőleg bizonyos hétköznapiak a törvényes szünetnapokkal egyenlők.

A becikkelyező törvény 4. §-a ennek rendeleti megállapítására ad felhatalmazást.

18. cikk. Mindegyik szerződő Állam fenntartja magának azt a jogot, hogy ne ismerje el a saját állampolgára által vállalt oly váltókötelezettségnek érvényességét, amely a többi szerződő Állam területén csakis

a Szabályzat 74. cikkének második bekezdésében foglalt rendelkezés alkalmazásával volna érvényesnek tekinthető.

E rendelkezést a V. 74. §-ának utolsó bekezdése tartalmazza.

19. cikk. A szerződő Államok a váltókötelezettségek érvényességét vagy a belőlük folyó jogok gyakorlását nem tehetik függővé a bélyegszabályok megtartásától.

Mindazonáltal e jogok gyakorlását náluk megszabott bélyegkötelezettség teljesítéséig felfüggeszthetik. Hasonlóképen kimondhatják, hogy a közvetlenül végrehajtható okirat minősége és hatálya, amely minőség és hatály törvényhozásuk szerint a váltót megilletné, attól a feltételtől függ, hogy a bélyegilleték lerovása a váltó kibocsátásakor törvényeik rendelkezéseinek megfelelően megtörtént.

Magyarország e fenntartással nem élt.

20. cikk. A szerződő Államok fenntartják maguknak azt a jogot, hogy a jelen Egyezményben vagy a Szabályzatban foglalt nemzetközi magánjogi elveket ne alkalmazzák annyiban, amennyiben szó van:

1. a szerződő Államok területein kívül vállalt kötelezettségről;

2. oly törvényről, amelyet az említett elvek szerint alkalmazni kellene, de amely a szerződő Államok egyikének sem törvénye.

21. cikk. A 2—13. és 15—20. cikkek rendelkezései a saját váltóra is állanak.

22. cikk. Mindegyik szerződő Állam fenn tartja azt a jogot, hogy az 1. cikkben említett kötelezettségét csakis az idegen váltóra vonatkozó rendelkezésekre korlátozza és hogy a saját váltóra vonatkozólag a Szabályzat II. címében foglalt rendelkezéseket területén ne léptesse életbe. Ebben az esetben az az Állam, amely ezzel a jogával él, csak az idegen váltóra nézve fog szerződő Államnak tekintetni.

Hasonlóképen mindegyik Állam fenn tartja magának azt a jogot, hogy a saját váltóra vonatkozó rendelkezésekből külön szabályzatot alkosson, amely teljesen egyező lesz a Szabályzat II. címében foglalt rendelkezésekkel és amely az idegen váltóra itt megállapított szabályokat csakis a Szabályzat 77., 78., 79. és 80. cikkeiben és a jelen egyezmény 21. cikkében foglalt módosításokkal fogja ismételni.

E kikötés Oroszországra való tekintettel vétetett fel az egyezménybe. Magyarország e fenntartással nem élt.

23. cikk. A szerződő Államok kötelezik magukat, hogy a Szabályzat cikkeinek sorrendjét azokkal a módosításokkal vagy kiegészítésekkel, amelyekre jogosítva vannak, nem fogják megváltoztatni.

A V. fenntartotta az E. Sz. számozását és a vonatkozó szakaszokhoz csatolta a közbevetett hazai rendelkezéseket.

24. cikk. A szerződő Államok közölni fogják Németalföld Kormányával mindazokat a rendelkezéseket, amelyeket a jelen Egyezmény értelmében vagy a Szabályzat végrehajtása végett meg fognak állapítani.

Az Államok ugyancsak közölni fogják a nevezett Kormánnyal azokat a kifejezéseket, amelyek a területükön elismert nyelveken az *idegen váltó* vagy a *saját váltó* elnevezésnek megfelelnek. Ha ugyanarról a nyelvről van szó, az érdekelt Államok, amennyire lehetséges, egymás között meg fognak egyezni ugyanegy kifejezés választásában.

Az Államok továbbá közölni fogják a nevezett Kormánnyal a törvényes szünetnapoknak és azoknak a többi napoknak jegyzékét, amikor az illető országban a fizetés nem követelhető.

Azok az Államok, ahol nem a hazai törvény, hanem más törvény van kijelölve mint olyan, amely állampolgáraiknak váltókéességét meghatározza, hasonlóképen értesíteni fogják erről a körülményről Németalföld Kormányát.

Németalföld Kormánya a többi szerződő Állammal haladéktalanul tudatni fogja azokat a közléseket, amelyeket az előbbi bekezdések értelmében kapott.

25. cikk. A jelen egyezményt, mihelyt lehetséges, megerősítik.

A megerősítő okiratokat Hágában fogják letenni.

A megerősítő okiratok első letételéről jegyzőkönyv készül, amelyet az eljárásban résztvevő Államok képviselői és Németalföld Külügyminisztere írnak alá.

A megerősítő okiratoknak későbbi letételei Németalföld Kormányához intézett és a megerősítő okirattal felszerelt írásbeli közlés útján fognak történni.

A megerősítő okiratok első letételére vonatkozó jegyzőkönyvnek, az előbbi bekezdésben említett közléseknek, valamint az azokat kísérő megerősítő okiratoknak hiteles másolatát Németalföld Kormánya diplomáciai úton haladéktalanul

meg fogja küldetni azoknak az Államoknak, amelyek a jelen Egyezményt aláírták vagy amelyek csatlakoztak hozzá. Az előbbi bekezdés eseteiben az említett Kormány tudomásukra fogja juttatni azt az időpontot is, amikor a közlést megkapta.

26. cikk. Azok az Államok, amelyek a jelen Egyezményt nem írták alá, csatlakozhatnak hozzá, akár voltak képviselve a váltójog egységesítése végett Hágában tartott nemzetközi államértekezleteken, akár nem.

Az az Állam, amely az Egyezményhez csatlakozni kíván, ezt a szándékát írásban közli Németalföld Kormányával és megküldi ennek a csatlakozó iratot, amelyet a nevezett Kormány irattárában fognak letenni.

Németalföld Kormánya haladéktalanul meg fogja küldeni a közlésnek és a csatlakozó okiratnak hiteles másolatát mindazoknak az Államoknak, amelyek a jelen Egyezményt aláírták vagy amelyek csatlakoztak hozzá és egyúttal tudomásukra fogja juttatni azt az időpontot is, amikor a közlést megkapta.

27. cikk. A jelen Egyezmény azokra az

Államokra nézve, amelyek a megerősítő okiratoknak első letételében részt vettek, az erről szerkesztett jegyzőkönyv kelteétől számított hat hónap múlva lép életbe, azokra az Államokra nézve pedig, amelyek később erősítik meg az Egyezményt, vagy amelyek csatlakoznak hozzá, hat hónap múlva attól az időponttól, amikor Németalföld Kormánya a 25. cikk 4. bekezdésében és a 26. cikk 2. bekezdésében említett közléseket megkapja.

A V. 117. §-a szerint a hazai váltótörvény a nemzetközi egyezménnyel egyidejűleg lép életbe.

28. cikk. Ha valamelyik szerződő Állam a jelen Egyezményt fel akarja mondani, a felmondást írásban közli Németalföld Kormányával, amely a közlés hiteles másolatát haladéktalanul megküldi a többi Államoknak és tudomásukra juttatja azt az időpontot, amikor a közlést megkapta.

A felmondás, amely csak a megerősítő okiratok első letételétől számított három év elteltével történhetik, csupán arra az Államra nézve hatályos, amely azt közölte, és ez a hatály a közlésnek

Németalföld Kormányához érkezésétől számított egy év múlva kezdődik.

V. ö. a becikkelyező törvény 3. §-ával.

29. cikk. Az az Állam, amely az 1. cikk 2. bekezdésében vagy a 22. cikk 1. bekezdésében foglalt fenntartások valamelyikével élni akar, köteles ezt a megerősítő vagy a csatlakozó okiratba foglalni. Ha utólagosan erről le akar mondani, szándékát Németalföld Kormányával írásban közli; a 26. cikk 3. bekezdésének és a 27. cikknek rendelkezései erre az esetre is állanak.

Az a szerződő Állam, amely később óhajt a fentemlített fenntartások valamelyikével élni, szándékát Németalföld Kormányával írásban közli; a 28. cikk rendelkezései erre a közlésre is állanak.

30. cikk. A megerősítő okiratoknak első letételétől számított két év múlva öt szerződő Állam Németalföld Kormányához megokolt megkeresést intézhet aziránt, hogy új államértekezletet hívjon össze annak a kérdésnek megfontolása végett, hogy kelene-e a Szabályzatot vagy a jelen Egyezményt kiegészíteni vagy módosítani.

Ily megkeresés hiányában Németalföld

Kormánya a megerősítő okiratoknak első letételétől számított öt év elmúltával fog az említett célból államértekezletet összehívni.

31. cikk. A jelen Egyezményt amelynek kelte 1912 július hó 23. napja lesz, azoknak a Hatalmaknak meghatalmazottai, amelyek az idegen és a saját váltóra vonatkozó jog egységesítése tárgyában tartott első vagy második nemzetközi államértekezleten képviselve voltak, 1913. év július hó 31. napjáig írhatják alá Hágában.

Minek hiteléül a meghatalmazottak a jelen Egyezményt aláírták és pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Hágában az ezerkilencszáztizenkettedik év július havának huszonharmadik napján egyetlen példányban, amelyet Németalföld Kormánya fog levéltárában őriztetni és amelynek egy-egy hitelesített másolatát diplomáciai úton fogja megküldeni az államértekezleten képviselt Kormányok mindegyikének.

Egységes Szabályzat

az idegen és a saját váltóról.

Első cím.

Az idegen váltóról.

I. FEJEZET.

Az idegen váltó kiállításáról és alakjáról.

1. cikk. Az idegen váltó tartalmazza:

1. a váltó elnevezést magában az okirat szövegében és azon a nyelven, amelyen az okirat ki van állítva;

2. a feltétlen meghagyást határozott pénzösszeg fizetésére;

3. annak a nevét, aki a fizetést teljesítse (*intézkényezett*);

4. a lejárat megjelölését;

5. annak a helynek megjelölését, ahol a fizetést teljesíteni kell;

6. annak a nevét, akinek részére vagy akinek rendeletére kell a fizetést teljesíteni;

7. a váltó kiállítása napjának és helyének megjelölését;

8. annak az aláírását, aki a váltót kibocsátja (*kibocsátó*).

E cikk lényegileg egyező a Vt. 3. §-ával.

A 2. cikk lényeges kellékek helyett alkotórészekről szól. Bizonyos kellékek hiánya nem teszi semmissé a váltót; nevezetesen a lejárát (4. pont), a fizetési hely (5. pont) megjelölése, ha az intézvényszerzett neve mellett valamely hely meg van jelölve, továbbá a kiállítás helyének (7. pont) hiánya, ha a kibocsátó neve mellett valamely hely van megjelölve; ez esetekre a 2. cikk állapít meg szabályokat.

1. A váltó megjelölésére szokásos elnevezések az E. 24. cikk 2. bekezdése szerint a németalföldi kormányval közlendő. A váltóclausulára nézve v. ö. E. 2. cikkével.

4. V. ö. E. Sz. 32. cikkével.

8. V. ö. E. 3. cikkével és a V. 82. §-ával.

2. cikk. Oly okirat, amelyből az előbbi cikkben megjelölt alkotórészek valamelyike hiányzik, nem váltó, kivéve a következő bekezdésekben foglalt eseteket.

Az oly váltót, amelyen a lejárát nincs megjelölve, megtekintésre szóló váltónak kell tekinteni.

Külön megjelölés hiányában az intézvényszerzett neve mellett megjelölt helyet a fizetés helyének és egyúttal az intézvényszerzett lakóhelyének kell tekinteni.

Ha a váltón a kiállítás helye megjelölve nincs, a váltót úgy kell tekinteni, mint amelyet a kibocsátó neve mellett megjelölt helyen állítottak ki.

Az 1. bekezdés egyezik a Vt. 6. §. 1. és 2. bekezdésével. A 3. bekezdés megfelel a Vt. 3. §. 7. pontjában foglalt magyarázati szabálynak. Eltér az eddigi jogtól a 2. és 4. bekezdés.

Az E. Sz. e cikkéhez a V. negyedik bekezdésként csatolja a megállapodás ellenes kitöltésre vonatkozó rendelkezéseket.

3. cikk. A váltó a kibocsátónak saját rendeletére is szólhat.

A váltó magára a kibocsátóra is intézvényezhető.

A váltó harmadik személy számlájára is kibocsátható.

Az 1. bekezdés megfelel a Vt. 5. §-ának. A 2. bekezdés eltörli a Vt. 5. §-ának azt a korlátozását, hogy az «intézményezett saját váltó» csak akkor érvényes, ha a fizetés nem a kiállítás helyén teljesítendő. Ezentúl a kibocsátó saját lakhelyére is intézményezhet önmagára váltót. A 3. bekezdés új rendelkezés, de ennek nálunk eddig sem volt akadálya.

4. cikk. A váltó szólhat úgy is, hogy harmadik személynél fizetendő, még pedig akár az intézményezettnek lakóhelyén, akár más helyen (*telepített váltó*).

Eltér a Vt. 24. §-ától, mert nemcsak az intézvényszerzett lakhelyétől különböző más helyen fizetendő, hanem az intézvényszerzett lakóhelyén fizetendő váltókat is telepített váltóknak minősíti, ha azok az intézvényszerzettől különböző harmadik személynél fizetendők. V. ö. E. Sz. 21. cikk 2. bek., 59. cikk 1. bek., 79. cikk 2. bek. és 26. cikk.

5. cikk. A megtekintésre vagy megtekintés után bizonyos időre fizetendő váltóban a kibocsátó kamatot köthet ki a váltóösszeg után. Minden másnemű váltóban ezt a kikötést nem írotnak kell tekinteni.

A kamatlábat a váltóban meg kell jelölni. E megjelölés hiányában a kamatláb öt százalék.

Ha más nap nincs megjelölve, a kamat a váltó kiállításának napjától jár.

Eltérően a Vt. 3. §. 2. bekezdésétől, a megtekintésre, vagy megtekintés után bizonyos időre fizetendő váltóban kamat is kiköthető.

6. cikk. Ha a váltóban a fizetendő pénzösszeg betűkkel és egyúttal számokkal van kiírva, eltérés esetében a betűkkel kiírt összeg érvényes.

Az olyan váltó, amelyben az összeg akár betűkkel, akár számokkal többször van kiírva, eltérés esetében csak a legkisebbik összeg erejéig érvényes.

Egyező a Vt. 4. §-ával.

7. cikk. Ha a váltón oly személy aláírása fordul elő, aki nem kötelezheti magát, ez a többi aláíró kötelezettségének érvényességét nem érinti.

Megfelel a Vt. 2. §-ának.

8. cikk. Ha valaki váltónyilatkozatot oly személynek képviselőjeképen ír alá, akinek képviseletére nem volt jogosítva, személyesen válik a váltó alapján kötelezetté. Ugyanez áll arra a képviselőre, aki túllépte meghatalmazásának körét.

Egyező a Vt. 105. §-ával.

9. cikk. A kibocsátó felelős a váltó elfogadásaért és kifizetéseért.

A kibocsátó az elfogadásért való felelősségét kizárhatja; minden olyan kikötést, amellyel a kibocsátó a fizetésért való felelősségét kizárja, nem írottnak kell tekinteni.

Az 1. bekezdés egyenlő a Vt. 7. §-ával.
A 2. bekezdés új intézkedése megengedi a kibocsátónak, hogy az elfogadásért való felelősségét kizárhatja.

II. FEJEZET.

A forgatmányról.

10. cikk. Minden váltó, még ha nincs is kifejezetten rendeletre kiállítva, forgatmány útján átruházható.

Ha a kibocsátó a váltóba ezeket a szavakat vette fel: «nem rendeletre» vagy ha más hasonló értelmű kifejezést vett fel, a váltó csak közönséges engedmény alakjában és hatásaival ruházható át.

A váltó forgatható az intézvényezettre is, akár elfogadta a váltót, akár nem, továbbá a kibocsátóra vagy bármely más kötelezettre. Ezek a személyek a váltót tovább forgathatják.

Az 1. és 2. bekezdés megfelel a Vt. 8. §-ának. A Vt. 8. §-a a forgatási tilalomhoz azt a következményt fűzte, hogy «a forgatmánynak váltójogi hatálya nincsen», az E. Sz. rendelkezése, mely az átruházást engedmény alakjában és hatásaival engedi meg, lényegileg azonos.

A 3. bekezdés egyező a Vt. 9. §-ával.

11. cikk. A forgatmánynak feltétlennek kell lennie. A forgatmányhoz fűzött bárminő feltételt nem írottnak kell tekinteni.

A részforgatmány semmis.

Hasonlóképen semmis a «bemutatóra» szóló forgatmány.

A részforgatmány és bemutatóra szóló forgatmány eddigi jogunk szerint is semmis volt.

12. cikk. A forgatmányt a váltóra vagy a váltóhoz csatolt lapra (*toldatra*) kell írni. A forgatmányt a forgatónak alá kell írnia.

A forgatmány akkor is érvényes, ha a forgatmányos nincs megjelölve, vagy ha a forgató pusztán aláírását írja a váltónak vagy a toldatnak hátlapjára (*üres forgatmány*).

Megfelel a Vt. 10. §-ának, azzal az eltéréssel, hogy a forgatmány ezentúl a váltó előlapjára is vezethető, kivéve az üres forgatmányt, mely ezután is a váltó vagy toldat hátlapjára vezetendő.

13. cikk. A forgatmány a váltóból eredő minden jogot átruház.

Ha a forgatmány üres, a váltóbirtokos:

1. az üres részt kitöltheti akár saját nevével, akár más személynek a nevével;

2. a váltót újból forgathatja üres forgatmánnyal vagy pedig harmadik személy nevére;

3. a váltót harmadik személynek tovább adhatja anélkül, hogy az üres forgatmányt kitöltené és a váltót forgatná.

Megfelel a Vt. 9. §. 1. mondatának és 11. §-ának. Az üres forgatmánnyal átruházott váltó birtokosa a jelen cikkben felsorolt jogokon kívül a váltóból eredő jogokat is érvényesítheti. (15. cikk.)

14. cikk. A forgató ellenkező kikötés hiányában felelős a váltó elfogadásáért és kifizetéseért.

A forgató a váltó továbbforgatását megtilthatja; ebben az esetben nem felelős azokkal a személyekkel szemben, akikre a váltót később forgatták.

Egyező a Vt. 12. §. 1. bekezdésével és 13. §-ával.

15. cikk. Akinek a váltó kezében van, azt jogos váltóbirtokosnak kell tekinteni, ha jogát a forgatmányoknak meg nem szakított láncolatával igazolja; áll ez még akkor is, ha az utolsó forgatmány üres. Ha az üres forgatmányra más forgatmány következik, az utóbbi forgatmány aláíróját úgy kell tekinteni, mint aki az üres forgatmány útján szerezte meg a váltót. A törölt forgatmányokat nem létezőknek kell tekinteni.

Ha valaki a váltó birtokát bármi módon elvesztette, az a váltóbirtokos, aki jogát az előbbi bekezdésben meghatározott módon igazolja, a váltót csak akkor köteles kiadni, ha rosszhiszeműleg szerezte, vagy ha megszerzésében őt súlyos gondatlanság terheli.

Egyező a Vt. 36. §-ával és 80. §-ával.

16. cikk. A váltókeresettel megtámadott személyek a váltóbirtokos ellen nem élhetnek oly kifogásokkal, amelyek a kibocsátóhoz vagy az előbbi váltóbirtokosokhoz való személyes viszonyukra vannak alapítva, kivéve, ha az átruházás csalárd egyetértés folyománya.

A Vt. 92. §-ának pozitív szövegezésével szemben az E. Sz. azokat a kifogásokat sorolja fel, melyekkel a váltóadás a váltóbirtokos ellen *nem* élhet. Lényegileg a kifogások köre megfelel a Vt. 92. §-ának.

17. cikk. Ha a forgatmányhoz ez a megjegyzés van csatolva: «értéke a beszedésben», «behajtás végett», «meghatalmazásul» vagy pedig az egyszerű meghatalmazást kifejező bármely más megjegyzés, a váltóbirtokos a váltóból eredő minden jogot gyakorolhat ugyan, de a váltót csakis ilyen meghatalmazó forgatmánnyal forgathatja tovább.

A kötelezettek ebben az esetben a váltóbirtokos ellen csak azokkal a kifogásokkal élhetnek, amelyek a forgató ellen érvényesíthetők.

Az 1. bekezdés megfelel a Vt. 15. §-ának.
A 2. bekezdés a meghatalmazási forgatmány jogi helyzetét és a tehető kifogások körét szabályozza.

18. cikk. Ha a forgatmány ezt a megjegyzést tartalmazza: «értéke biztosítékul», «értéke zálogul» vagy ha elzálogosításra utaló bármely más megjegyzést tartalmaz, a váltóbirtokos a váltóból eredő minden jogot gyakorolhat, de forgatmányának csakis olyan hatálya van, mint a meghatalmazó forgatmánynak.

A kötelezettek az ilyen váltóbirtokos ellen nem élhetnek oly kifogásokkal, amelyek a forgatóhoz való személyes viszonyukra vannak alapítva, kivéve ha a forgatmány csatlárd egyetértés folyománya.

E cikk az 1840:XV. t.-c. 195. §-ában is érvényesnek ismert zálogforgatmányt honosítja meg. A 18. cikkben szabályozott zálogforgatmány abban különbözik a mi gyakorlatunkban eddig szokásos váltóelzálogosítástól, hogy az: «értéke biztosítékul» vagy: «értéke zálogul» kitételt, avagy egyéb az elzálogosításra utalást tartalmazó forgatmány csakis a meghatalmazó forgatmány joghatályával bír.

Egyébként a záloghitelező a váltóból eredő minden jogot gyakorolhat; különösen pedig — szemben a meghatalmazó forgatmány forgatmányosával — a kötelezettek az ily váltóbirtokos ellen nem élhetnek oly kifogásokkal, amelyek a forgatóhoz való személyes viszonyukra vannak alapítva, kivéve ha a forgatmány csalárd egytetértés folyománya. (Min. ind.)

19. cikk. A lejárát utáni forgatmánynak ugyanaz a hatálya, mint a lejárát előtti forgatmánynak. Mindazonáltal az a forgatmány, amely a fizetés hiánya miatti óvás felvétele vagy a felvételére megszabott határidő eltelte után keletkezett, csak közönséges engedmény hatásait idézi elő.

Eltér a Vt. 14. §-ától. Elvileg a lejárát előtti és lejárát utáni forgatmány között ugyan nem tesz különbséget, azonban az óvás felvétele és az óvás határidejének eltelte után történő forgatmánynak csakis az engedmény hatásait tulajdonítja. (Min. ind.) Nincs kimondva, mint a Vt. 14. §-ában, hogy a forgató nincs váltójogilag kötelezve.

III. FEJEZET.

Az elfogadásról.

20. cikk. A váltóbirtokos, sőt az is, aki-
nek a váltó pusztán kezében van, a váltót
az intézvényezettnek a lejárátig az intézvé-

nyezett lakóhelyén elfogadás végett bemutathatja.

Megfelel a Vt. 17. §-ának. Tekintettel a 21. cikkben szabályozott el nem fogadható váltóra, a 20. cikk nem vette fel a Vt. 17. §. 1. bekezdésének 2. mondatát. A 20. cikk, esetleges vitáknak elejét veendő, kifejezetten kimondja, hogy elfogadás végett a váltót az intézvénnyezett lakóhelyén kell bemutatni.

Az Értekeztet mellőzte annak a Vt. 17. §-ában foglalt rendelkezésnek az Egységes Szabályzatba iktatását, hogy az elfogadás hiánya miatti óvás felvételére a váltó pusztá birtoka jogosít, mert az Egységes Szabályzat az óvásnak és a vele összefüggő kérdéseknek szabályozását a hazai törvényhozásoknak tartotta fenn. (Min. ind.)

21. cikk. A kibocsátó minden váltóban — határidő tűzésével vagy anélkül — kikötheti, hogy a váltót elfogadás végett be kell mutatni.

A kibocsátó a váltóban megtilthatja az elfogadás végetti bemutatást, kivéve ha a váltó telepítve van vagy ha megtekintés után bizonyos időre szól.

A kibocsátó kikötheti azt is, hogy az elfogadás végetti bemutatás meghatározott nap előtt ne történhessék.

Bármely forgató — határidő tűzésével vagy anélkül — kikötheti, hogy a váltót elfogadás végett be kell mutatni, kivéve ha a kibocsátó a bemutatást megtiltotta.

Míg a Vt. 24. §-ának 2. bekezdése csakis a telepített váltó kibocsátójának adja meg azt a jogot, hogy az elfogadás végetti bemutatást elrendelhesse, addig az E. Sz. ezt a jogot nemcsak a kibocsátónak, hanem a forgatónak is minden váltóra nézve megadja; de ha a kibocsátó az elfogadás végetti bemutatást eltiltotta, a forgató azt el nem rendelheti. A 21. cikk 2. bekezdése az el nem fogadható váltók intézményét ismeri el, amidőn megadja a kibocsátónak azt a jogot, hogy — a telepített és a megtekintés után bizonyos időre szóló váltók kivételével — *a váltóban az elfogadás végetti bemutatást megtilthassa.* A megtekintés után bizonyos időre szóló váltóknál a «láttamozás» (visa) külön intézményének mellőzése folytán nem lehet az elfogadás végetti bemutatást megtiltani, mert erre szükség van a lejárát megállapíthatása végett. A telepített váltókra nézve az Egységes Szabályzat abból az okból állított fel kivételt, mert ezeknél a váltóknál az elfogadás végetti bemutatás megtiltása sok visszaélésre adna lehetőséget, például fiktív intézvényszerű, nem létező üzleti összekötetések feltüntetésére. (Min. ind.) E jogból folyik a kibocsátónak az a joga is, hogy a bizonyos idő eltelte előtt történő bemutatást is eltilthassa.

22. cikk. A megtekintés után bizonyos időre szóló váltót a kiállításától számított hat hónapon belül elfogadás végett be kell mutatni.

A kibocsátó ennél rövidebb vagy hosszabb határidőt tűzhet.

A forgatók ezeket a határidőket megrövidíthetik.

A Vt. 19. §-a az elfogadás végetti bemutatás határidejét két évben állapítja meg, de a kibocsátó és forgató más határidőt is tűzhet. Az E. Sz. szerint e határidő hat hó, de a kibocsátó hosszabb vagy rövidebb határidőt tűzhet ki; a forgató csak rövidebbet; (V. ö. 52. cikkel) és pedig hat hónapnál rövidebbet, ha a kibocsátó nem tűzött ki külön határidőt; vagy amennyiben a kibocsátó vagy valamelyik más forgató ettől eltérő határidőt állapított meg, ennél a határidőnél rövidebbet. Ha a bemutatás a forgató által kitűzött időn belül nem történik meg, a forgató szabadul váltójogi kötelezettsége alól. (Min. ind.) V. ö. 52. cikkel.

23. cikk. A váltóbirtokos nem köteles az elfogadás végett bemutatott váltót az intézvényezetttnél hagyni.

Az intézvényezett kívánhatja, hogy a váltót az első bemutatást követő napon neki másodszor mutassák be. Az érdekeltek azzal a kifogással, hogy ezt a kívánságot nem teljesítették, csak abban az esetben élhetnek, ha ez a kívánság az óvásban meg van említve.

Új intézmény, hogy a törvény az elfogadónak gondolkodási időt enged, mielőtt az elfogadásra, vagy annak megtagadására elhatározza magát. A kettős óvás szükségének és idevonatkozó kifogásnak megelőzését cé-

lozza a 2. bekezdés 2. mondata, amely a gondolkozási idő nem engedésére alapított kifogás érvényesítésének csak abban az esetben ad helyet, ha az intézvényszerző ezt a kifogást már az óvatolás alkalmával felhozta és az óvásba felvétette. (Min. ind.)

24. cikk. Az elfogadást a váltóra kell írni. Az elfogadást ez a szó: «elfogadom», vagy más hasonló értelmű szó fejezi ki; az elfogadást az intézvényszerző írja alá. Az intézvényszerzőnek a váltó előlapjára írt pusztá aláírása elfogadás.

Ha a váltó megtekintés után bizonyos idő múlva fizetendő vagy ha a váltó külön kikötésnél fogva meghatározott időn belül elfogadás végett bemutatandó, az elfogadást keltezni kell arról a napról, amely napon az elfogadás tényleg megtörtént, kivéve ha a váltóbirtokos azt kívánja, hogy az elfogadás a bemutatás napjáról legyen keltezve. Keltezés hiányában a váltóbirtokos, hogy visszakereseti jogát a forgatók és a kibocsátó ellen fenntartsa, e mulasztást kellő időben felvett óvással megállapíttatja.

A szövegezés eltér a Vt. 21. §-ától; de ezen túl is elfogadásnak tekintetik a) az intézvényszerzőnek elfogadást kifejező (akár a váltó elő-, akár hátlapjára) vezetett és aláírt nyilatkozata; b) az intézvényszerzőnek a váltó elő

lapjára vezetett puszta aláírása. A 2. bekezdés a Vt. 20. §-ának rendelkezését kiterjeszti minden oly váltóra, melyet bizonyos időn belül elfogadás végett be kell mutatni. (V. ö. 21. cikkel.)

25. cikk. Az elfogadásnak feltétlennek kell lennie, azonban az összegnek egy részére korlátozható.

Ha az elfogadás a váltó rendelkezéseitől bármely más irányban tér el, ez az elfogadás megtagadásával egyenlő. Mindazonáltal az elfogadó elfogadásának tartalma szerint felelős.

Megfelel a Vt. 22. §-ának.

26. cikk. Ha a kibocsátó a váltóban az intézvényszerű lakóhelyétől különböző fizetőhelyet a telepes megnevezése nélkül jelölt ki, az elfogadásban meg kell jelölni azt a személyt, aki a fizetést teljesíteni fogja. E megjelölés hiányában az elfogadót úgy kell tekinteni, mint aki azt a kötelezettséget vállalta, hogy a fizetés helyén maga fog fizetni.

Ha a váltó magánál az intézvényszerűnél fizetendő, az intézvényszerű elfogadásában megjelölhet helyben lakó más valamely személyt, akinél a fizetés teljesítendő.

Az 1. bekezdés megfelel a Vt. 24. §. 1. bekez-

désének; míg a 2. bekezdés azt az új rendelkezést tartalmazza, hogy a nem telepített váltó elfogadója a fizetés helyén a fizetés teljesítésére valamely más személyt jelöljön ki.

27. cikk. Az elfogadással az intézvényszerzett arra kötelezi magát, hogy a váltót lejáratkor kifizeti.

Fizetés hiányában a váltóbirtokosnak, még ha kibocsátó is, a váltóból eredő közvetlen kereseti joga van az elfogadó ellen mindarra, ami a 47. és a 48. cikk értelmében követelhető.

Megfelel a Vt. 23. §. 1. bekezdésének; — annak 2. bekezdése, mint felesleges, elhagyatott. A 27. cikk 2. bekezdése kétségen kívül helyezi az elfogadó fizetési kötelezettségének terjedelmét.

28. cikk. Ha az intézvényszerzett a váltóra írt elfogadását kitörölte, mielőtt a váltót birtokából kiadta, az elfogadást megtagadottnak kell tekinteni; mindazonáltal az intézvényszerzett elfogadásának tartalma szerint felel, ha az elfogadás törlése előtt a váltóbirtokossal vagy bármely váltókötelezettal írásban közölte volt, hogy a váltót elfogadta.

Ellentétben a Vt. 21. §-ának utolsó bekezdésével, nem zárja ki a megtörtént elfogadás

visszavonását; de ennek csak akkor van helye, ha *a)* a törlés a váltó kiadása előtt történt, és *b)* ha a törlés előtt az elfogadás megtörtént az elfogadó a váltóbirtokossal vagy bármely váltókötelezettel írásban még nem közölte. Tör-léssel egyjelentőségű az elfogadás visszavoná-sát kifejező kitételnek a váltóra írása.

IV. FEJEZET.

A váltókezeességről.

29. cikk. A váltó kifizetése váltókezes-séggel biztosítható.

Ezt a kezeességet vállalhatja bármely har-madik személy, valamint az is, aki a váltót már aláírta.

V. ö. Vt. 66—69. §-aival.

30. cikk. A váltókezeességi nyilatkozatot a váltóra vagy a toldatra kell írni.

E nyilatkozatot kifejezik ezek a szavak: «kezeességet vállalok», vagy kifejezheti bár-mely más hasonló értelmű kijelentés; a nyilatkozatot a kezesnek alá kell írnia.

A váltó előlapjára írt pusztá aláírást ke-zességnek kell tekinteni, kivéve ha az in-tézközlőnek vagy a kibocsátónak alá-írásáról van szó.

A nyilatkozatban meg kell jelölni azt a

személyt, akinek érdekében a kezességet vállalták. E megjelölés hiányában a kezességet a kibocsátó érdekében vállaltnak kell tekinteni.

A kezesség a másolatra és annak todatára is vezethető, de nem vállalható külön okiratban. (E. 5. cikk.) (E. Sz. 66. cikk, 3. bek.) — A Vt. 67. §-a szerint kétség esetében a kezesség az elfogadóért, és ha a váltó még elfogadva nincsen, a kibocsátóért vállaltnak tekintendő. Ettől eltér a jelen cikk utolsó bekezdése, mely szerint külön megjelölés nélkül a kezesség mindig a kibocsátó érdekében vállaltnak tekintendő. A 3. bekezdés a váltó előlapjára vezetett minden nem intézvényszerű (elfogadói) és kibocsátói pusztá aláírást kezességnek minősít.

31. cikk. A váltókezes ugyanoly módon van kötelezve, mint az, akiért a kezességet vállalta.

Kezessége akkor is érvényes, ha az a kötelezettség, amelyért kezességet vállalt, érvénytelen, kivéve ha ez az érvénytelenség alakszerűség hiányából ered.

Ha a váltókezes a váltót kifizeti, visszereseti joga van az ellen, akiért a kezességet vállalta, valamint ennek előzői ellen.

V. ö. Vt. 67., 68., 69. §-aival. — A Vt. 67. §-ának megfelelően a kezes kötelezettsége független a főkötelezettség érvényességétől; de nemcsak a főkötelezett szenvedő váltóképességének hiánya esetén (Vt. 67. §.), hanem általában, ha a főkötelezettség érvénytelen; kivéve,

ha az érvénytelenség alakszerűség hiányából ered; pl. ha a főkötelezett egy bemutatóra szóló, vagy feltételes forgatmány forgatója. (Min. ind.)

V. FEJEZET.

A lejáratról.

32. cikk. A váltó kiállítható:

határozott napra;

kelet után bizonyos időre;

megtekintésre («látra»);

megtekintés («lát») után bizonyos időre.

Más lejáratra szóló, vagy egymást követő több lejáratra kiállított váltó semmis.

Egyezik a Vt. 3. §. 4. pontjával, azzal az elteréssel, hogy a vásári váltót az eddigi joggal szemben nem ismeri. A vásári váltók fenntartására nézve Magyarország nem élt az E. 6. cikkében biztosított jogával.

33. cikk. A megtekintésre szóló váltó bemutatásakor fizetendő. Az ily váltót fizetés végett azokban a törvényes vagy kikötött határidőkben kell bemutatni, amely határidők a megtekintés után bizonyos időre kiállított váltóknak elfogadás végetti bemutatására vannak megállapítva.

V. ö. Vt. 31. §-ával és jelen E. Sz. 22. cikkével. A bemutatás határideje 6 hónap.

34. cikk. A megtekintés után bizonyos időre szóló váltó lejárata az elfogadásnak vagy pedig az óvásnak keltétől kell számítani.

Óvás hiányában a nem keltezett elfogadást az elfogadóval szemben olyannak kell tekinteni, mint amely a bemutatásra megszabott törvényes vagy kikötött határidőnek utolsó napján történt.

Megfelel a Vt. 20. §-ának.

35. cikk. Kelet után vagy megtekintés után egy vagy több hónapra kiállított váltónak lejárata annak a hónapnak megfelelő napjára esik, amely hónapban a fizetés teljesítendő. Megfelelő nap hiányában a lejárata ennek a hónapnak utolsó napjára esik.

Ha a váltó a kelettől vagy a megtekintéstől egy vagy több egész és egy fél hónapra van kiállítva, előbb az egész hónapokat kell számítani.

Ha a lejárata a hónapnak kezdetére, közepére (január közepe, február közepe stb.) vagy végére van kitűzve, e kifejezések alatt a hónapnak első, tizenötödik vagy utolsó napját kell érteni.

Ezek a kifejezések: «nyolc nap» vagy «tizenöt nap» nem egy vagy két hetet, ha-

nem valóságban nyolc vagy tizenöt napi határidőt jelentenek.

Ez a kifejezés: «fél hónap» tizenöt napot jelent.

E rendelkezések megfelelnek a Vt. 30—32. §-ainak. A Vt. 32. §-a 2. pontjának azt a rendelkezését, hogy amennyiben a határidő hetekben állapíttatik meg, a lejárati a fizetési idő hetének azon napjára esik, mely elnevezésénél fogva a kiállítás, illetőleg bemutatás napjának megfelel, — az E. Sz. mint önmagától értetődőt — nem vette át. (Min. ind.)

36. cikk. Ha a váltó határozott napon oly helyen fizetendő, ahol a kiállítás helyétől eltérő időszámítás dívik, a lejárati napját a fizetés helyének időszámítása szerint megállapítottanak kell tekinteni.

Ha az eltérő időszámítású két hely között intézett váltó kelet után bizonyos időre szól, a kiállítás napját a fizetés helyének időszámítása szerint kell a megfelelő napra átszámítani és a lejárati ennek alapján megállapítani.

A váltó bemutatásának határidejét az előbbi bekezdés szabályának megfelelően kell kiszámítani.

Ezek a szabályok nem állanak, ha a váltó valamelyik kikötéséből vagy egyéb tartalmából az tűnik ki, hogy a szándék más szabályok alkalmazására irányult.

E szabály folyik a Vt. 34. §-ából is. Az E. Sz. ez elv alkalmazását kiterjeszti arra az esetre is, ha az új időszámítást használó országban kelt váltót az ó-időszámítást használó ország területére intézvényszerik. Az E. Sz. 21., 22., 33. cikkeiben megállapított bemutatási határidőkre ugyanezt az időszámítási szabályt kell alkalmazni.

VI. FEJEZET.

A fizetésről.

37. cikk. A váltóbirtokos köteles a váltót azon a napon, amikor fizetendő, vagy az azt követő két köznap valamelyikén fizetés végett bemutatni.

A leszámolóhelyen történt bemutatás a fizetés végetti bemutatással egyenlő hatályú.

A magyar törvényhozás nem élt az E. 7. cikkében biztosított azzal a joggal, hogy a fizetés végetti bemutatást a fizetés napjára korlátozza. A 2. bekezdés megfelel a csekk-törvény (1908 : LVIII. t.-c.) 14. §-ának. — Az E. Sz. e rendelkezéseéhez a V. az ott látható 3. bekezdést fűzte.

38. cikk. Az intézvényszerített követelheti, hogy fizetése ellenében neki a váltóbirtokos által nyugtatványozott váltót kiadják.

Részletfizetést a váltóbirtokos vissza nem utasíthat.

Részletfizetés esetében az intézvényszerzett követelheti, hogy ezt a fizetést a váltóra feljegyezzék és neki erről nyugtát adjanak.

Megfelel a Vt. 38. és 39. §-ainak. — A magyar törvényhozás nem élt az E. 8. cikke adta joggal és a váltóbirtokost a részletfizetés visszautasítására nem jogosította fel.

39. cikk. A váltóbirtokos nem kötelezhető arra, hogy a lejárat előtt fizetést elfogadjon.

Ha az intézvényszerzett lejárat előtt fizet, ezt saját veszélyére teszi.

Aki lejáratkor fizet, végérvényesen mentesül, kivéve ha részéről csalárdság vagy súlyos gondatlanság forog fenn. Ő köteles meggyőződni a forgatmányok sorrendjének szabályszerűségéről, de nem köteles a forgatók aláírásának valódiságát vizsgálni.

A két első bekezdés eddigi joggyakorlatunknak is megfelel. Az E. Sz. 39. cikke a 3. bekezdésnek első mondatában a joggyakorlatot egy szerű és a forgalom érdekeit is méltányoló irányelvvel látja el. Ha az intézvényszerzett nem a váltó szerint arra jogosított személynek, hanem másnak fizet, avagy a váltó szerint arra jogosított személy bármely okból (például kiskorúság, csőd stb.) nem volt jogosított a váltóösszeg felvételére, akkor mindenekelőtt azt kell vizsgálni, hogy fennforog-e az intézvényszerzett

részéről csalárdság vagy súlyos gondatlanság. A fizető azonban, hasonlóan jelenlegi jogunkhoz, minden esetben azt köteles vizsgálni, hogy a váltóbirtokos jogosultságát a hátiratok összefüggő láncolata a 15. cikknek megfelelően igazolja-e. Másrészről a forgatók aláírásának valóságát nem köteles vizsgálni és így ennek a vizsgálatnak elmulasztása nem állapít meg terhére súlyos gondatlanságot. (Min. ind.)

40. cikk. Ha a váltó a fizetés helyén folyamatban nem levő pénznemről szól, a váltóösszeget az országban folyamatban levő pénznemben aszerint az érték szerint lehet fizetni, amely értéke azon a napon van, amikor a fizetés követelhető, hacsak a kibocsátó a fizetést a váltóban kitett pénznemben ki nem kötötte (*idegen pénznemben való tényleges fizetés kikötése*). A fizetés helyén fennálló szokások határozzák meg az idegen pénz értékét. Mindazonáltal a kibocsátó kikötheti, hogy a fizetendő összeget a váltóban meghatározott vagy valamely forgató által meghatározandó árfolyamban kell számítani; ebben az esetben ezt az összeget az országban folyamatban levő pénznemben kell fizetni.

Ha a váltóösszeg oly pénznemben van megjelölve, amelynek abban az országban, ahol a váltót kiállították és abban

az országban, ahol fizetendő, ugyanaz az elnevezése, de különböző az értéke, a vélelem az, hogy a fizetés helyének pénznemét értették.

Megfelel a Vt. 37. §-ának. Az átszámításnál az a nap irányadó, amelyen a váltóösszeg kifizetése követelhető, tehát a váltó esedékeségének napja; ha a lejárat előtti visszkereset esete forog fenn, akkor ennek helyébe a visszkereseti jog megnyíltának a napja lép. Egészen új az első bekezdés utolsó mondata. Ez, összhangzásban az angol szokásban ismert «at exchange as per indorsement» záradékkal, feljogosítja a kibocsátót annak kikötésére, hogy a fizetendő összeget a váltóban meghatározott vagy valamely forgató által meghatározandó értékekben kell számítani, amikor is ez az összeg az országban forgalomban levő pénznemben fizetendő.

Tekintettel arra, hogy bizonyos államokban különböző értékű pénznemeket ugyanazzal a névvel jelölnek meg (például Svédországban és Magyarországon a korona). a 40. cikk második bekezdése még külön kimondja, hogy kétség esetén ilyenkor a teljesítés helyén forgalomban levő pénznem értendő. (V. ö. a KT. 326. §-ával.) (Min. ind.)

A V. 40. §-ának utolsó bekezdése az árfo-lyam-számításra vonatkozó külön rendelkezéseket is tartalmaz.

41. cikk. Ha a váltót a 37. cikkben megállapított határidőben fizetés végett be nem mutatják, mindegyik adós a váltóösszeget a váltóbirtokos veszélyére és költ-

ségére az illetékes hatóságnál letétbe helyezheti.

Megfelel a Vt. 40. §-ának, de elhagyta az utolsó mondatot, mely szerint a letétel érvényességéhez a váltóbirtokos megidézése nem szükséges.

VII. FEJEZET.

A visszkeresetről elfogadás és fizetés hiánya miatt.

42. cikk. A váltóbirtokos visszkeresettel élhet a forogatók, a kibocsátó és a többi kötelezett ellen:

a lejáratkor,

ha a fizetés nem történt meg;

a lejárat előtt is,

1. ha az elfogadást megtagadták;

2. ha az intézvényszerű, akár elfogadta a váltót akár nem, csődbe jut vagy fizetéseit megszünteti, még ha a fizetések megszüntetését bírói határozat nem is állapította meg, avagy ha a vagyonára vezetett végrehajtás sikertelen maradt;

3. ha az elfogadás végett be nem mutatható váltó kibocsátója csődbe jut.

V. ö. Vt. 25., 29., 41. §-aival. — Lényeges újítás, hogy míg eddigi jogunk akkor, ha az intézvényszerű a váltót el nem fogadta, vagy

az elfogadó fizetőképessége veszélyeztetve van (Vt. 25., 29. §§.), csak elfogadás, vagy biztonság hiánya miatti visszkeresetet adott a váltóbirtokosnak: addig az E. Sz. ez esetekben is *fizetési* visszkeresetet ad. Helye van ily visszkeresetnek akkor is, ha oly intézkünyezett fizetőképessége válik bizonytalaná, a ki a váltót még el nem fogadta.

Az el nem fogadható váltók kibocsátójának csödbbe jutása szintén jogot ad fizetés hiánya miatti visszkeresetre; mert e váltóknál a kibocsátó az, kinek hitelt nyújtottak.

43. cikk. Az elfogadás vagy a fizetés megtagadását közokirattal kell igazolni (*óvás az elfogadás vagy a fizetés hiánya miatt*).

Fizetés hiánya miatt az óvást azon a napon, amelyen a váltó fizetendő, vagy az ezt a napot követő két köznap valamelyikén kell felvenni.

Elfogadás hiánya miatt az óvást az elfogadás végetti bemutatásra megszabott határidőkben kell felvenni. Ha a 23. cikk 2. bekezdésében meghatározott esetben az első bemutatás a határidő utolsó napján történt, az óvást még a következő napon is fel lehet venni.

Az elfogadás hiánya miatti óvás főlegessé teszi a fizetés végetti bemutatást és a fizetés hiánya miatti óvást.

A 42. cikk 2. pontjában meghatározott

esetekben a váltóbirtokos nem gyakorolhatja addig visszkereseti jogát, míg a váltót az intézvényezettnek fizetés végett be nem mutatta és az óvást fel nem vette.

A 42. cikk 3. pontjában meghatározott esetekben a kibocsátó ellen csődöt nyitó bírói határozat bemutatása elegendő arra, hogy a váltóbirtokos visszkereseti jogát gyakorolhassa.

V. ö. Vt. 25., 41. és az utolsó bekezdésre nézve 29. §-aival. — A V. 43. §-ának második bekezdése szerint az óvás a fizetési napon *délután egy óra után* veendő fel.

Az új rendszerből folyik, hogy ha az óvás az elfogadás hiánya miatt már felvétellett, felesleges a fizetés hiánya miatti óvás felvétele, mert már az első jogot ad a fizetési visszkeresetre. De joga van a váltóbirtokosnak a fizetés napján is megkísérelni a bemutatást.

44. cikk. A váltóbirtokos az elfogadás vagy a fizetés hiányáról az őt közvetlenül megelőző forgatót és a kibocsátót az óvás napjára vagy az óvás elengedésének esetében a bemutatás napjára következő négy köznapon belül értesíteni köteles.

Mindegyik forgató köteles a vett értesítést két napon belül az őt közvetlenül megelőző forgatóval közölni, megjelölve azoknak nevét és lakcímét, akik a megelőző értesítést közölték és így tovább

felmenőleg a kibocsátóig. Az imént megjelölt határidő a megelőző értesítés kézhez vételétől folyik.

Abban az esetben, ha valamelyik forgató nem jelölte meg vagy olvashatatlanul írta lakcímét, elegendő, ha azt a forgatót értesítik, aki őt megelőzi.

Aki értesítést adni tartozik, ezt bármely alakban teheti, még a váltónak pusztá visszaküldése útján is. Őneki kell bizonyítania, hogy az értesítést a megszabott határidőben teljesítette.

A határidőt megtartottnak kell tekinteni, ha az értesítést magában foglaló tartalommal az említett határidőn belül levelet adtak postára.

Aki az értesítést a fent megjelölt határidőben nem teljesíti, nem vesztí el váltójogát; de a mulasztásával netalán okozott kárért felelős, a nélkül azonban, hogy a kártérítés a váltó összegét meghaladhatná.

Eltérés a Vt. 45. §-ától: hogy 1., nemcsak a fizetés, hanem az elfogadás hiánya esetén is elő van írva az értesítés;

2. nemcsak a megelőző forgató, hanem a kibocsátó is mindenkor értesítendő;

3. az értesítés határideje nem két, hanem négy köznap;

4. az értesített forgató két napon belül köte-

les ugyan az őt közvetlenül megelőző forгатót értesíteni, de tartozik azzal közölni az őt értesítőknek nevét és lakcímét.

5. az értesítés bármely alakban történhetik; a váltó pusztá visszaküldése útján is;

6. az értesítés elmulasztása nem vonja maga után a kamat és költség elvesztését; de a mulasztó a váltóösszeget meg nem haladó kártérítéssel tartozik.

A negyedik bekezdés a Vt. 46. § ának megfelelő bizonyítási könnyebbséget nem állapít meg; nem elegendő tehát levél feladásának postaigazolvánnyal való igazolása, hanem azt is el kell majd dönteni a bírónak, hogy a levél tartalma az értesítést magában foglalta-e?

V. ö. E. 11. cikkével.

45. cikk. A kibocsátó vagy bármelyik forгатó ily kikötéssel: «költségek nélkül», «óvás nélkül» vagy más hasonló értelmű kikötéssel felmentheti a váltóbirtokost az alól a kötelezettség alól, hogy visszkeresetének gyakorlása végett akár elfogadás hiánya, akár fizetés hiánya miatt óvást vétessen fel.

Ez a kikötés nem menti fel a váltóbirtokost sem az alól, hogy a váltót a megszabott határidőkben bemutassa, sem az alól, hogy az előző forгатót és a kibocsátót értesítse. A határidők meg nem tartásának bizonyítása azt terheli, aki arra a váltóbirtokossal szemben hivatkozik.

A kibocsátótól eredő kikötés a váltó

minden aláírójára kihat. Ha a váltóbirtokos az ilyen kikötés ellenére óvást vétet fel, annak költsége őt terheli. Ha a kikötés valamelyik forgatótól ered, óvás felvétele esetében ennek költsége a váltó minden aláírójától behajtható.

Részben megfelel a Vt. 42. §-ának. Eltér annyiban, hogy különbséget tesz, vajjon a kikötés a kibocsátótól, vagy valamely más forgatótól ered-e? «A kibocsátótól eredő kikötés valamennyi váltókötelezettre kihat; emellett óvasfelvételi tilalom hatályával is bír, mert amennyiben a váltóbirtokos mégis óvást vesz fel, annak költségei őt fogják terhelni (harmadik bekezdés 1., 2. mondata). Ha azonban a kikötést valamelyik forgató vezeti a váltóra, az — hasonlóan eddigi jogunkhoz — csakis az illető forgatóval szemben menti fel a váltóbirtokost az óvás felvételének kötelezettsége alól; másrészt az óvás költségét minden váltókötelezett, tehát maga az óvást elengedő forgató is megteríteni tartozik.

Az 1. bekezdésben említett «óvás nélkül», «költségek nélkül» kikötések nem teszik feleslegessé a láttamozás (24. cikk 2. bekezdés) vagy a váltókiadás (65. és 67. cikkek) megtagadása esetében az óvás felvételét». (Min. ind.)

46. cikk. Mindazok, akik a váltót kibocsátották, elfogadták, forgatták vagy váltókezességi nyilatkozattal ellátták, a váltóbirtokos irányában egyetemlegesen vannak kötelezve.

A váltóbirtokos valamennyi váltóköte-

lezettét egyenként vagy együttesen perelheti, anélkül, hogy köteles volna megtartani azt a sorrendet, amelyben magukat kötelezték.

Ugyanez a jog illeti meg a váltónak mindegyik aláíróját, aki a váltót visszaváltotta.

Az egyik váltókötelezett ellen indított kereset nem akadályozza a többi váltókötelezett perlését, még akkor sem, ha az elsősorban perelt után következnek.

Megfelel a Vt. 49. és 91. §-ainak.

47. cikk. A váltóbirtokos attól, aki ellen visszkeresetét érvényesíti, követelheti:

1. a váltónak el nem fogadott vagy ki nem fizetett összegét a kamattal, ha ez ki volt kötve;

2. a lejáratától számított kamatot öt százalékos kamatláb szerint;

3. az óvásnak, valamint a váltóbirtokos által az előző forgatóhoz és a kibocsátóhoz intézett értesítéseknek költségét, különben az egyéb költséget;

4. a váltódíjat, amely megállapodás hiányában a váltótókének egy hatod százaléka és amely semmi esetben sem haladhatja meg ezt a százalékot.

Ha a visszkeresetet a lejárat előtt érvényesítik, a váltóösszegeből leszámítolási kamatot kell levonni. Ez a leszámítolási kamat a váltóbirtokos választása szerint, vagy a hivatalos kamatláb (bankkamatláb) vagy pedig annak a piaci kamatlábnak alapján számítható, amely a váltóbirtokos lakóhelyén a visszkereset napján fennáll.

48. cikk. Aki a váltót visszaváltotta, előzőitől követelheti:

1. azt a teljes összeget, amelyet kifizetett;

2. ennek az összegnek a visszaváltás napjától számított kamatát öt százalékos kamatláb szerint;

3. felmerült költségét;

4. a váltótőke után a 47. cikk 4. pontjának megfelelően számított váltódíjat.

A 47. és 48. cikkek megfelelnek a Vt. 50. és 51. §-ainak, de több rendbeli eltéréssel. A kamatra az volt a megegyezés, hogy általában 5% kamat számítandó, de jogában áll minden egyes szerződő államnak a területén kiállított és ugyanott fizetendő váltók késedelmi kamatát 6%-ra felemelni. (E. 12. cikk 1. bek.) Ez meg is történt a V. 47. §. 2. és 48. §. 2. pontjaiban. Ehhez járul a kikötött kamatra a V. 47. és 48. §-ainak utolsó bekezdése. A perkamatot illetően az egyes államok külön joga érvényesül (E. 12. cikk 2. bek. 1. mondat).

ami természetszerűen nem fosztja meg a váltóbirtokost attól a jogától, hogy legalább is a rendes váltókamatot (5, illetőleg 6%) követelhesse; másrészt az a visszkeresetre jogosult, aki az őt követőnek magasabb perkamatot fizetett, előzőjétől csakis a rendes 5 vagy 6%-os kamat megtérítését követelheti. (E. 12. cikk 2. bek. 2. mondat). (Min. ind.)

A váltódíj $\frac{1}{3}\%$ helyett $\frac{1}{6}\%$; amelynél kevesebbet a felek külön megállapíthatnak.

A Vt. 50. §. 3. és 51. §. 2. bekezdésének rendelkezései elmaradtak, mert ezeket az Értekezlet önként értetődőknek találta. L. 51. cikket is.

A 47. cikk 2. bekezdése a lejárat előtti fizetési visszkereset megengedésének folyománya. A váltóbirtokost választási jog illeti meg a levonás alá eső leszámítolási kamatot illetően a hivatalos (bank) kamatláb és a visszkereset napján a váltóbirtokos lakóhelyén fennálló piaci kamatláb között. A külön kamatkikötést tartalmazó váltóknál mindenekelőtt ez a kamat a lejáratig hozzácsatolandó a váltóösszeghez (47. cikk 1. bek. 1. p.) és az így előálló értékből vonandó le a közbeeső kamat (47. cikk 2. bek.).

Kamatkikötést tartalmazó váltóknál is az óvásdíj a váltótőke után számítandó (47. cikk 4. p.). A 48. cikk 4. pontja azonfelül világosan kimondja, hogy a váltót beváltó forgató váltódíja is csak a váltótőke után számítható. (Min. ind.)

49. cikk. Mindegyik kötelezett, aki ellen visszkeresetet érvényesítettek vagy aki ellen visszkereset indítható, a visszaváltás összegének fizetése ellenében követelheti, hogy

neki a váltót az óvással és nyugtatványozott számlával kiadják.

Mindegyik forgató, aki a váltót visszaváltotta, saját forgatmányát és az őt követők forgatmányait kitörülheti.

V. ö. Vt. 48. 54. és 55. §-aival.

50. cikk. Ha a visszkeresetet részleges elfogadás esetében indítják, az, aki a váltóösszegnek el nem fogadott részét kifizeti, követelheti, hogy a fizetést a váltón feljegyezzék és neki arról nyugtát adjanak. Ezenfelül köteles neki a váltóbirtokos a váltó hitelesített másolatát és az óvást kiadni, hogy további visszkeresettel élhessen.

Megfelel a Vt. 39. §-ának.

51. cikk. Aki visszkeresettel élhet, az — ellenkező kikötés hiányában — magát akképen elégítheti ki, hogy nem telepített és megtekintésre szóló új váltót (*visszváltó*) intéz valamelyik előzőjére.

A visszváltó a 47. és 48. cikkben megjelölt összegeken felül kiterjed az alkuszdíjra és a visszváltó bélyegilletékére is.

Ha a visszváltót a váltóbirtokos bo-

csátja ki, a visszváltó összegét megtekintésére szóló oly váltó árfolyama szerint kell számítani, amely az eredeti váltó fizetésének helyéről az előzőnek lakóhelyére van intézve. Ha a visszváltót valamelyik forgató bocsátja ki, a visszváltó összegét megtekintésre szóló oly váltó árfolyama szerint kell számítani, amely a visszváltó kibocsátójának lakóhelyéről az előzőnek lakóhelyére van intézve.

A két első bekezdés megfelel a Vt. 53. §-ának, azzal az eltéréssel, hogy az «ellenkező kikötés hiányában» kitétel azt jelenti, hogy a visszváltó intézvényezésének jogát a felek kizárhatják. A 3. bek. megfelel a Vt. 50. §. 3. és 51. §. 2. bekezdésében foglalt és az ú. n. fiktív visszváltókra vonatkozó szabályoknak.

52. cikk. Ha eltelt az a határidő, amely a megtekintésre vagy a megtekintés után bizonyos időre szóló váltó bemutatására,

az elfogadásnak vagy a fizetésnek hiánya miatti óvás felvételére,

az óvás elengedése esetében a fizetés végetti bemutatásra

meg van szabva, a váltóbirtokos elveszti jogát a forgatók, a kibocsátó és — az elfogadót kivéve — a többi kötelezett ellen.

A váltóbirtokos, ha a váltót a kibocsátó által kikötött határidőben elfogadásra be nem mutatja, elveszti mind a fizetés hiánya, mind az elfogadás hiánya miatti visszkereseti jogát, hacsak a kikötés tartalmából ki nem tűnik, hogy a kibocsátó csakis az elfogadásért való felelősséget akarta kizárni.

Ha a bemutatás határidejének kikötését a forgatmány foglalja magában, arra egyedül a forgató hivatkozhatik.

V. ö. Vt. 19., 20., 24., 31., 41 és 44. §-aival. E cikkben a visszkereseti jog elvesztésének esetei vannak összefoglalva. Az elfogadás keltezésének megtagadása esetében az óvás felvételének — és a szükségbeli utalványozott vagy névbecsülő elfogadónál való bemutatás elmulasztásának következményei a 24. és 59. cikkekben vannak szabályozva. — Kiköthető, hogy az elfogadás végetti bemutatás elmulasztása csak az elfogadásért, és nem egyúttal a fizetés hiányáért való felelősséget is zárja ki.

53. cikk. Ha a váltó bemutatása vagy az óvás felvétele a megszabott határidőkben elháríthatatlan akadályba ütközik (*erőhatalom esete*), ezek a határidők meghosszabbodnak.

A váltóbirtokos köteles az őt közvetlenül megelőző forgatót az erőhatalom esetéről haladéktalanul értesíteni és ezt

az értesítést kelettel és aláírással ellátva a váltóra vagy a váltó toldatára feljegyezni; egyebekben itt is alkalmazni kell a 44. cikk rendelkezéseit.

Az erőhatalom megszűnte után a váltóbirtokos köteles a váltót elfogadás vagy fizetés végett haladéktalanul bemutatni és az óvást, ha helye van, felvételni.

Ha az erőhatalom a lejáratától számított harminc napon túl tart, a visszkereset érvényesíthető anélkül, hogy akár a bemutatásra, akár az óvás felvételére szükség volna.

A megtekintésre vagy megtekintés után bizonyos időre szóló váltók tekintetében a harminc napi határidő attól a naptól folyik, amely napon, még ha ez a nap a bemutatás határidejének eltelte előtt van is, a váltóbirtokos az őt közvetlenül megelőző forgatót az erőhatalom esetéről értesítette.

Nem tekinthetők erőhatalom eseteinek azok az események, amelyek merőben a váltóbirtokos személyét, vagy annak a személyét érik, akit a váltóbirtokos a váltó bemutatásával vagy az óvás felvételével megbízott.

E rendelkezések az 1912 : LXIV. t.-c. által

1912. évi szeptember hó 29-étől kezdve törvény-
erőre emeltettek. V. ö. V. 114. §.

Hogy mikor forog fenn az erőhatalomnak
esete, az ténykérdés, amelynek eldöntése a
bíróság feladata. E tekintetben az 53. cikk 6.
bekezdése csak egy negatívumot ad. Közömbös,
vajjon az erőhatalom a váltócselekmény szín-
helyén avagy a váltóbirtokos lakóhelyén ál-
lott-e be, vagy a két hely közötti közlekedést
tette lehetetlenné. A bíróság mindegyik esetben
megállapíthatja az erőhatalom fennforgását.
A bíróság hasonlóképen erőhatalom fennfor-
gására következtethet abban az esetben is,
hogy ha moratóriumot rendeltek el, amennyi-
ben annak váltójogi hatálya külön szabályozva
nem volna. A külföldi moratóriumra vonatko-
zólag különben a váltóról szóló törvényjavaslat
külön rendelkezést vesz fel az 53. cikkhez.

Habár az Egységes Szabályzat mellőzi is
az erőhatalom fogalmának pozitív irányban
való körülírását, az 53. cikk szabályozásából
mégis megállapítható, hogy váltójogi erőhata-
lomnak csakis a kellő gondosság alkalmazása
mellett sem elhárítható, nagyobb körre kiter-
jedő olyan objektív tény avagy akadály minő-
síthető, amely az átlagos emberi képességnek
lehetetlenné teszi a váltócselekményeknek
kellő időben való teljesítését. A konkrét eset-
ben döntő bíróságok tehát a váltójogi erő-
hatalom fennforgásának megállapításánál nem
annyira a felek személyes körülményeit figye-
lembe vevő individuálizációval, hanem inkább
az 53. cikk szellemének megfelelő objektív ala-
pon fognak eljárni.

Az a kérdés, hogy egyik állam bíróságának
az erőhatalom fennforgása kérdésében hozott
döntése mennyiben kötelezi más államok bíró-
ságait, az általános nemzetközi magánjog és

esetleg fennálló külön egyezmények szabályai szerint döntendő el. (Min. ind.)

V. ö. V. 53. §. utolsó bekezdésével.

VIII. FEJEZET.

A közbenjárásról.

V. ö. Vt. 56—65. §-aival.

54. cikk. A kibocsátó vagy bármelyik forgató kijelölhet oly személyt, aki a váltót névbecsülésből fogadja el vagy fizeti ki.

A váltót az alább meghatározott feltételek alatt bármely kötelezett érdekében lehet névbecsülésből elfogadni vagy kifizetni.

Névbecsülő lehet bármely harmadik személy, sőt az intézvényezett, vagy pedig — az elfogadó kivételével — oly személy is, aki a váltó alapján már kötelezve van.

A névbecsülő köteles közbenjárásáról haladéktalanul értesíteni azt, akinek érdekében közbenjárt.

Ellentétben a Vt. 62. §-ával, az elfogadó ki van zárva a névbecsülők köréből. Az elfogadó tehát ily alapon nem nyerhet váltókeresetet a névbecsült és előzői ellen. A 4. bekezdés az értesítés elmulasztásának következményeit nem írja elő; erre a Min. Ind. szerint a kötelezettség nem teljesítése esetére vonatkozó általános szabályok lesznek irányadók.

I. Névbecsülő elfogadás.

55. cikk. Névbecsülő elfogadásnak helye van mindazokban az esetekben, amelyekben a lejárát előtt az elfogadás végett bemutatatható váltó birtokosának visszakereseti joga megnyílt.

A váltóbirtokos a névbecsülő elfogadást visszautasíthatja még akkor is, ha azt névbecsülő elfogadásra vagy névbecsülő fizetésre kijelölt személy ajánlotta.

Ha a váltóbirtokos a névbecsülő elfogadást megengedi, elveszti azt a visszakeresetet, amely őt előzői ellen a lejárát előtt megilletné.

A Vt. 57. §-a szerint a váltóbirtokos csak az oly névbecsülési elfogadást nem jogosult visszautasítani, melyet a váltón mint szükségbeli utalványozott személy ajánl fel. Az E. Sz. szerint még az ily személy elfogadása is visszautasítható.

56. cikk. A névbecsülő elfogadást a váltóra kell írni és azt a névbecsülőnek alá kell írnia. A névbecsülő elfogadásban meg kell jelölni, hogy kinek érdekében teljesítik; ily megjelölés hiányában a névbecsülést a kibocsátó érdekében vállalttnak kell tekinteni.

A Vt. 58. §. 1. bekezdése szerint a névbecsü-

lési elfogadás az óvás függelékében megjegyzendő. Az E. Sz. ezt nem kívánja, csak azt, hogy a névbecsülő elfogadás a váltóra irassék és azt a névbecsülő aláírja. Az utolsó mondat megfelel a Vt. 59. §-ának.

57. cikk. A névbecsülő elfogadó a váltóbirtokossal és a névbecsültet követő forrásokkal szemben ugyanoly módon van kötelezve, mint az, akinek érdekében közbenjárt.

A névbecsült és előzői a 47. cikkben meghatározott összeg fizetése ellenében a névbecsülő elfogadás dacára követelhetik a váltóbirtokostól a váltónak és ha óvásnak helye van, az óvásnak is a kiadását.

Az első bekezdés megfelel a Vt. 60. §-ának. A névbecsülő elfogadó kötelezettsége megszűnik, ha a váltóbirtokos az 59. cikkben előírt kötelezéseit elmulasztja, tehát ha a névbecsült szabadul kötelezettsége alól. — A Vt. 60. §. 2. bekezdésében biztosítási visszkereset indítására adott jogosultság megszűnik, de a névbecsült és előzői a váltót magukhoz válthatják és ennek megtörténte után fizetési visszkeresetet indíthatnak.

II. Névbecsülő fizetés.

58. cikk. Névbecsülő fizetésnek helye van mindazokban az esetekben, amelyekben akár lejáratkor, akár lejárat előtt a váltóbirtokosnak visszkereseti joga megnyílt.

A névbecsülő fizetést legkésőbb azon a napon kell teljesíteni, amely a fizetés hiánya miatti óvás felvételére engedett utolsó napot követi.

Névbecsülési fizetésnek nemcsak a Vt. 61. §-a által felsorolt esetben, tehát lejárát után, hanem lejárát előtt is van helye, ha lejárát előtt is indítható visszkereset.

59. cikk. Ha a váltót névbecsülésből elfogadták vagy ha névbecsülő fizetésre kijelölt személyek vannak, a váltóbirtokos köteles a váltót a fizetés helyén mind-ezeknek a személyeknek bemutatni és fizetés hiánya miatt az óvást, ha helye van, felvételni, még pedig legkésőbb azon a napon, amely az óvás felvételére engedett utolsó napot követi.

Ha ebben a határidőben az óvást nem veszik fel, annak kötelezettsége, aki névbecsülőt jelölt ki vagy azé, akinek érdekében a váltót névbecsülésből elfogadták és az utána következő forgatóké megszűnik.

Megfelel a Vt. 61. §-ának. Bemutatási kötelezettség csak a fizetés helyén áll fenn.

60. cikk. A névbecsülő fizetésnek ki kell terjednie a 47. cikk 1. bekezdésének 4. pontjában említett váltódíj kivételével arra

az egész összegre, amelyet annak a személynek kellett volna fizetnie, akinek érdekében a közbenjárás történt.

Ha a váltóbirtokos ezt a fizetést visszatartja, elveszti visszkérését azok ellen, akik a fizetés következtében szabadultak volna.

Eltér a Vt. 62. §-ától abban, hogy a névbecsülő fizető mentesül a váltódíj fizetése alól; továbbá, hogy a névbecsülési fizetés visszatartása esetében a névbecsült kötelezve marad. A váltóbirtokos névbecsülési részletfizetés elfogadására nem köteles. (Min. ind.)

61. cikk. A névbecsülő fizetést a váltóra írt elismervénnyel kell tanusítani és ebben meg kell jelölni azt a személyt, akinek érdekében a fizetés történt. Ily megjelölés hiányában a fizetést a kibocsátóért teljesítettnek kell tekinteni.

A váltót és — ha óvást vettek fel — az óvást a névbecsülő fizetőnek ki kell adni.

A Vt. 61. §-ával szemben a névbecsülő fizetést sem kell az óvásba vagy annak függelékébe feljegyezni.

62. cikk. A névbecsülő fizető a váltóbirtokost a névbecsült és ennek előzői ellen megillető jogokba lép. Mindazonáltal a váltót újból nem forgathatja.

Névbecsülő fizetés esetében a névbecsültet követő forgatók szabadulnak kötelezettségük alól.

Ha többen ajánlanak névbecsülő fizetést, közülök az elsőbbség azt illeti, akinek fizetése következtében legtöbbén szabadulnak a kötelezettség alól. Ha ezt a szabályt nem tartják meg, az a közbenjáró, aki erről tud, elveszti visszkeresetét azok ellen, akik kötelezettségük alól szabadultak volna.

Megfelel a Vt. 63. és 64. §-ainak. Új, hogy a névbecsülő fizető a váltót újból nem forgathatja. A Vt. 64. cikkének 2. bekezdésénél tágabb körű az E. Sz. 62. cikkének utolsó bekezdése; mert a közbenjáró elveszti visszkeresetét, bárhonnan szerzett tudomást a váltókötelezetekre nézve előnyösebb fizetési ajánlatról; holott az eddigi jog szerint csak a váltó vagy óvás tartalmából merített ily tudomás volt tekintetbe vehető.

IX. FEJEZET.

A váltómásodlatokról és a váltomásolatokról.

I. Váltómásodlatok.

63. cikk. A váltó több egyenlő példányban állítható ki.

Ezeket a példányokat magában az okirat

szövegében számozni kell; ily számozás hiányában mindegyik példányt önálló váltónak kell tekinteni.

Minden váltóbirtokos követelheti, hogy neki az ő költségére a váltónak több példányát adják ki, ha csak a váltó szövegéből az nem tűnik ki, hogy csak egyetlen példányként van kiállítva. E célból a váltóbirtokos az őt közvetlenül megelőző forgatóhoz forduljon, aki a megkeresést az őt megelőző forgatóhoz juttatja és így tovább mindaddig, míg a megkeresés a kibocsátóhoz kerül. A forgatók kötelesek forgatmányaikat az új példányokra újból ráírni.

Megfelel a Vt. 70. §-ának, azzal az eltéréssel, hogy a váltóbirtokos nem követelheti másodlatok kiállítását, ha a váltó, szövegéből kitűnően, egyetlen példányként állítatott ki.

64. cikk. A másodlatok egyikére teljesített fizetés a váltókötelezettséget megszünteti, még ha nincs is kikötve, hogy ezzel a fizetéssel a többi példány erejét veszti. Mindazonáltal az intézvényezett kötelezve marad minden oly elfogadott példány alapján, amelyet vissza nem kapott.

A forgató, aki a másodlatokat különböző személyekre ruházta át, valamint

az őt követő forgatók kötelezve vannak mindazon vissza nem kapott példányok alapján, amelyeken aláírásuk előfordul.

Megfelel a Vt. 71. §-ának.

65. cikk. Aki a példányok egyikét elfogadás végett elküldötte, köteles a többi példányon megjelölni annak a személynek a nevét, akinél az elfogadás végett elküldött példány található. Ez a személy köteles ezt a példányt egy másik példány igazolt birtokosának kiadni.

A kiadás megtagadásának esetében a váltóbirtokos csak akkor élhet visszkéréssettel, ha óvással igazolja,

1. hogy felhívására az elfogadás végett elküldött példányt neki ki nem adták,

2. hogy az elfogadás vagy a fizetés egy másik példány alapján nem volt megszerezhető.

Megfelel a Vt. 72. és 73. §-ainak.

II. V á l t ó m á s o l a t o k.

66. cikk. A váltóról minden birtokosa másolatokat készíthet.

A másolatnak az eredetit a rajta levő forgatmányokkal és az összes egyéb meg-

jegyzésekkel együtt híven kell feltüntetnie. A másolaton meg kell jelölni, hogy mint másolat meddig terjed.

A másolat ugyanoly módon és ugyanazokkal a jogkövetkezményekkel forgatható és látható el váltókezességi nyilatkozattal, mint az eredeti váltó.

Megfelel a Vt. 74. §. első bekezdésének és 75. §-ának, azzal a kiegészítéssel, hogy a másolatra váltókezesség vezetését is kifejezetten megengedi.

67. cikk. A másolaton meg kell jelölni, hogy az eredeti okirat kinek a kezében van. Ez az utóbbi személy köteles ez okiratot a másolat igazolt birtokosának kiadni.

A kiadás megtagadásának esetében a váltóbirtokos azok ellen, akik a váltómásolatot forgatták, csak úgy élhet visszeresettel, ha óvással igazolja, hogy felhívására az eredetit neki ki nem adták.

Megfelel a Vt. 74—76. §-ainak.

X. FEJEZET.

A hamis és a hamisított váltókról.

68. cikk. Valamely aláírásnak meghamisítása semmikép sem érinti a többi aláírás

érvényességét még akkor sem, ha a kibocsátó vagy az elfogadó aláírása van meghamisítva.

Megfelel a Vt. 81. §-ának.

69. cikk. Ha a váltó szövegét meghamisították, a hamisítás után aláírók a hamisított szöveg, a hamisítás előtt aláírók pedig az eredeti szöveg tartalma szerint felelősek.

Megfelel a Vt. 82. §-ának. A 82. §. második bekezdésében foglalt vélelem az E. Sz.-ból mellőztetvén és az egyes államok törvényhozásának hagyatván fel: a V. 69. §-a felvette azt a rendelkezést: «Ha a váltó vagy váltónyilatkozat szövegét meghamisították, a vélelem az, hogy a váltón lévő aláírások a hamisítás előtt keletkeztek.»

XI. FEJEZET.

Az elévülésről.

70. cikk. Az elfogadó ellen a váltóból eredő minden követelés a váltó lejáratától számított három év alatt évül el.

A váltóbirtokos követelései a forgatók és a kibocsátó ellen egy év alatt évülnek el a kellő időben felvett óvás keltétől vagy pedig az óvás elengedésének esetében a lejáratától számítva.

A forgatók visszkereseti követelései a többi forgató és a kibocsátó ellen hat hónap alatt évülnek el attól a naptól számítva, amely napon a forgató a váltót kifizette, vagy amely napon az ellene beadott keresetet neki kézbesítették.

Az elfogadó elleni elévülés szabályozása megfelel a Vt. 84. §-ának. — Eltér a Vt. 85. és 86. §-aitól a forgatók és kibocsátóval szemben megállapított elévülés, mely egységesen szabályoztatott, a fizetési helyre, illetve a visszkereső lakhelyére való tekintet nélkül. A váltóbirtokos követelései az óvásfelvételtől, ennek elengedése esetében a lejáratától számított egy év, a forgatók visszkereseti követelései a fizetéstől, illetőleg a kereset kézbesítésétől számított 6 hó alatt évülnek el. (Vt. 86. §.)

71. cikk. Az elévülés félbeszakítása csak arra a kötelezettre hat ki, akivel szemben a félbeszakító cselekmény történt.

Megfelel a Vt. 87. §-a első bekezdésének. V. ö. az E. 16. cikke 1. bekezdésével és a V. 96—99. §-aival.

XII. FEJEZET.

Általános rendelkezések.

72. cikk. Ha a váltó lejáratát törvényes szünetnapra esik, a fizetést csak a lejáratot követő első köznapon lehet követelni.

Hasonlóképen csak köznapon végezhető a váltóra vonatkozó többi cselekmény is, nevezetesen az elfogadás végetti bemutatás és az óvás.

Ha ezeknek a cselekményeknek valamelyikét meghatározott határidőn belül kell teljesíteni és a határidő utolsó napja törvényes szünetnap, ez a határidő a leteltét követő első köznapra kitolódik. A közbeeső szünetnapokat a határidőbe bele kell számítani.

V. ö. Vt. 103. §-ával; továbbá az E. 17. cikkével és 24. cikkének 3. bekezdésével. A T. 4. §-a a minisztériumot hatalmazza fel a törvényes szünetnapok rendeleti úton való megállapítására.

73. cikk. A törvényes vagy kikötött határidőkhöz azt a napot, amelyen a határidő kezdődik, nem lehet hozzászámítani.

Sem törvényes, sem bírói kíméletnapnak helye nincsen.

XIII. FEJEZET.

A törvények összeütközéséről.

74. cikk. Valamely személynek azt a képességét, hogy váltó útján kötelezettséget vállalhasson, saját hazájának törvénye

határozza meg. Ha ez a hazai törvény más állam törvényét jelentené ki irányadónak, ezt az utóbbi törvényt kell alkalmazni.

Oly személy, aki az előbbi bekezdésben megjelölt törvény szerint nem váltóképes, mégis jogérvényesen kötelezetté válik, ha oly állam területén kötelezte magát, amelynek törvénye szerint őt ez a képesség megilleti.

A XIII. fejezet szabályokat tartalmaz a váltóképesekre vonatkozó szabályok hatályosságának területéről (74. cikk), a váltónyilatkozatok alakjáról (75. cikk), továbbá az óvás alakjáról és felvételének határidejéről, valamint a váltójogok gyakorlásához szükséges egyéb cselekmények alakjáról (76. cikk). Ezek a szabályok általában megfelelnek a Vt. rendelkezéseinek. Ezenkívül az Egyezmény is állít fel szabályokat a törvények összeütközéséről (4. cikk 2. bek., 6. cikk 2. bek., 8. cikk 2. bek., 9. cikk 2. bek., 12. cikk 1. bek. 2. mondat), amelyek azoknak a törvényeknek hatályát állapítják meg, amelyek az Egyezmény szerint lehetséges irányokban és módokon az Egységes Szabályzatot módosítják és kiegészítik. Ezek a szabályok mindenekelőtt az egyes szerződő államok között érvényesülnek. Amennyiben azonban mint általános jogszabályok emelkednek törvényerőre, kiterjednek a nem szerződő államokra is; és ezért az egyezmény 20. cikke kimondja, hogy a szerződő államokat e szabályoknak a nem szerződő államokra való alkalmazása tekintetében ugyanaz a szabadság illeti, mint az Egységes Szabályzat 74—76. cikkeinek alkalmazásánál. (Min. ind.)

A
az é
lam
a tö
zőer
rítj
a h
illet
cikk
a V
hog
áll
koz

75.

nak
amel
aláírt

M
nyi
tel
vál
alá
koz
ség
A
ner
ren
dés

76.

telén
gyak
séges
nak

A 74. cikk megfelel a Vt. 95. §-ának, azzal az eltéréssel, hogy ha a hazai törvény más állam törvényét mondja alkalmazandónak, ez a törvény alkalmazandó. — A 2. bekezdés egyezően a Vt. 95. §. 2. bekezdésével, háttérbe szorítja a hazai törvényt, ha a váltóképeség azon a helyen, a hol a kötelezettség vállaltatott, az illető hely törvénye szerint megáll. — Az E. 18. cikkében adott felhatalmazás alapján azonban a V. 74. §-ának utolsó bekezdése kimondja, hogy e bekezdés nem alkalmazható oly magyar állampolgárra, ki külföldön tett váltónyilatkozatot.

75. cikk. A váltónyilatkozat alakját annak az államnak törvénye szabályozza, amelynek területén ezt a nyilatkozatot aláírták.

Megfelel a Vt. 96. §. 1. bekezdésének. A váltónyilatkozatok alakja az E. 2., 3. és 5. cikke értelmében önálló szabályozás tárgya lehet: a váltó elnevezése nélküli rendeletre szóló váltók, aláírás helyett kézjeggyel ellátott váltónyilatkozat, és a külön okiratban vállalt váltókezeség esetében.

Az E. 20. cikke alapján az egyezményt alá nem író államokkal szemben felállított külön rendelkezéseket a V. 75. §-ának 2. és 3. bekezdései tartalmazzák.

76. cikk. Az óvásnak alakját és felvételének határidejét, valamint a váltójogok gyakorlásához vagy fenntartásához szükséges egyéb cselekményeknek alakját annak az államnak törvénye szabályozza,

amelynek területén az óvást felvenni, vagy a cselekményt teljesíteni kell.

Megfelel a Vt. 97. §-ának, V. ö. E. 10. cikkével és V. 43. §. 2. bekezdésével.

Második cím.

A saját váltóról.

77. cikk. A saját váltó tartalmazza:

1. a váltó elnevezést magában az okirat szövegében és azon a nyelven, amelyen az okirat ki van állítva;

2. a feltétlen ígéretet határozott pénzösszeg fizetésére;

3. a lejárat megjelölését;

4. annak a helynek megjelölését, ahol a fizetést teljesíteni kell;

5. annak a nevét, akinek részére vagy akinek rendeletére kell a fizetést teljesíteni;

6. a váltó kiállítása napjának és helynek megjelölését;

7. annak az aláírását, aki a váltót kiállítja (*kiállító*).

78. cikk. Oly okirat, amelyből az előbbi cikkben megjelölt alkotórészek valamelyike hiányzik, nem saját váltó, kivéve a következő bekezdésekben foglalt eseteket.

Az olyan saját váltót, amelyen lejárát nincsen megjelölve, megtekintésre szóló váltónak kell tekinteni.

Különös megjelölés hiányában az okirat kiállításának helyét a fizetés helyének és egyúttal a kiállító lakóhelyének is kell tekinteni.

Ha a saját váltón a kiállítás helye megjelölve nincs, a saját váltót úgy kell tekinteni, mint amelyet a kiállító neve mellett megjelölt helyen állítottak ki.

E rendelkezések, eltekintve az E. Sz. 1. és 2. cikkeiből folyó eltérésektől, megfelelnek a Vt. 110. és 111. §-ainak. — V. ö. E. 2. és 21. cikkeivel.

79. cikk. A saját váltóra is állanak annyiban, amennyiben természetével nem rendelkeznek, az idegen váltóra vonatkozó azok a rendelkezések, amelyeknek tárgya:

- a forgatmány (10—19. cikkek),
- a váltókezesség (29—31. cikkek),
- a lejárát (32—36. cikkek),
- a fizetés (37—41. cikkek),
- a fizetés hiánya miatti visszkereset (42—49. és 51—53. cikkek),
- a névbecsülő fizetés (54. és 58—62. cikkek),
- a másolatok (66. és 67. cikk),

a hamis és hamisított váltók (68. és 69. cikk),

az elévülés (70. és 71. cikk),

a szünetnapok, a határidők számítása és a kiméletnapok eltiltása (72. és 73. cikk),

a törvények összeütközése (74—76. cikkek).

Hasonlóképen állanak a saját váltóra is azok a rendelkezések, amelyeknek tárgya a telepítés (4. és 26. cikk), a kamatok kikötése (5. cikk), a fizetendő összegre vonatkozó megjelölések közötti eltérések (6. cikk), a nem váltóképes személy aláírásának (7. cikk), valamint a meghatalmazás nélkül eljáró vagy a meghatalmazását túllépő személy aláírásának következményei (8. cikk).

V. ö. Vt. 112., 113. és 114. §-aival. — A V. 79. §-ának utolsó bekezdése szerint az utólagos kitöltés jogára (2. §. utolsó bekezd.) vonatkozó rendelkezések is kiterjesztettek a saját váltóra.

80. cikk. A saját váltó kiállítója ugyanolyan módon van kötelezve, mint az idegen váltó elfogadója.

A megtekintés után bizonyos időre fizetendő saját váltót a kiállítónál láttamozás végett a 22. cikkben meghatározott határidőkben kell bemutatni. A megtekintéstől számított határidő attól a naptól folyik,

69. amelyről a kiállító a váltón aláírt láttamo-
 zását keltezte. Ha a kiállító e láttamozást
 és keltezését megtagadja, ezt a körülményt
 óvással (24. cikk) kell igazolni, amelynek
 kelte a megtekintés utáni határidő kezdé-
 téül szolgál.

A saját váltó kiállítójának személyében
 fennforgó biztonság hiánya a visszkereset meg-
 indítására ad jogot. (Min. ind.)

1914: t.-c.

a váltóról.*

(Szentesítést nyert 1914. évi hó napján.
Kihirdettetett 1914. évi hó napján.)

Első cím.

Az idegen váltóról.

I. FEJEZET.

Az idegen váltó kiállításáról és alakjáról.

1. §. Az idegen váltó tartalmazza:

1. a váltó elnevezést magában az okirat szövegében és azon a nyelven, amelyen az okirat ki van állítva;

2. a feltétlen meghagyást határozott pénzösszeg fizetésére;

3. annak a nevét, aki a fizetést teljesítse (intézképezett);

* E törvény első és második címének azok a rendelkezései, amelyek a nemzetközi váltójogi E. Sz.-ban nem fordulnak elő vagy attól eltérnek, dült betűkkel vannak szedve. A fejezetek címfeliratainak dült betűvel szedése nem jelent eltérést az E. Sz.-tól. Az első és második címnek az E. Sz.-tal egyező rendelkezései tekintetében utalunk az E. Sz. illető cikkeihez írt jegyzetekre.

4. a lejárát megjelölését;

5. annak a helynek megjelölését, ahol a fizetést teljesíteni kell;

6. annak a nevét, akinek részére vagy akinek rendeletére kell a fizetést teljesíteni;

7. a váltó kiállítása napjának és helyének megjelölését;

8. annak az aláírását, aki a váltót kibocsátja (kibocsátó).

2. §. Oly okirat, amelyből az előbbi §-ban megjelölt alkotórészek valamelyike hiányzik, nem váltó, kivéve a következő bekezdésekben foglalt eseteket.

Az oly váltót, amelyen a lejárát nincs megjelölve, megtekintésre szóló váltónak kell tekinteni.

Külön megjelölés hiányában az intézvényezett neve mellett megjelölt helyet a fizetés helyének és egyuttal az intézvényezett lakóhelyének kell tekinteni.

Ha a váltón a kiállítás helye megjelölve nincs, a váltót úgy kell tekinteni, mint amelyet a kibocsátó neve mellett megjelölt helyen állítottak ki.

Azt a kifogást, hogy a váltón akkor, amikor nyilatkozatot írtak rá, a váltónak valamely alkotórésze hiányzott, harmadik jóhiszemű váltóbirtokos ellen egyáltalában nem,

más ellen pedig csak annyiban lehet érvényesíteni, amennyiben a kifogást tevő bebizonyítja, hogy az utólagos kitöltés megállapodás ellenére történt. Ugyanez áll, ha a váltón a szokásos helyen a lejáratnak, a kiállítás vagy fizetés helyének vagy a fizetőnek (4. §.) külön megjelölésével töltötték ki utólagosan az üresen hagyott részt.

Az utolsó bekezdés megfelel a Vt. 93. §-ának és az utólagos telepítés kérdésében ujabban létrejött bírói gyakorlatnak. (Kúria 945/1911. V.) L. Hiteljogi Dtár VI. 92., 132., 151., 152. sz. eseteket.

3. §. A váltó a kibocsátónak saját rendelkezésére is szólhat.

A váltó magára a kibocsátóra is intézvényezhető.

A váltó harmadik személy számlájára is kibocsátható.

4. §. A váltó szólhat úgy is, hogy harmadik személynél fizetendő, még pedig akár az intézvényezettnek lakóhelyén, akár más helyen (telepített váltó).

5. §. A megtekintésre vagy megtekintés után bizonyos időre fizetendő váltóban a kibocsátó kamatot köthet ki a váltóösszeg után. Minden másnemű váltóban ezt a kikötést nem irotnak kell tekinteni.

A kamatlábat a váltóban meg kell je-
lölni. E megjelölés hiányában a kamatláb
öt százalék.

Ha más nap nincs megjelölve, a kamat a
váltó kiállításának napjától jár.

6. §. Ha a váltóban a fizetendő pénz-
összeg betűkkel és egyúttal számokkal van
kiírva, eltérés esetében a betűkkel kiírt
összeg érvényes.

Az olyan váltó, amelyben az összeg akár
betűkkel, akár számokkal többször van ki-
írva, eltérés esetében csak a legkisebb összeg
erejéig érvényes.

7. §. Ha a váltón oly személy aláírása
fordul elő, aki nem kötelezheti magát, ez a
többi aláíró kötelezettségének érvényes-
ségét nem érinti.

8. §. Ha valaki váltónyilatkozatot oly
személynek képviselőjeképen ír alá, aki-
nek képviseletére nem volt jogosítva, sze-
mélyesen válik a váltó alapján kötelezetté.
Ugyanez áll arra a képviselőre, aki túllépte
meghatalmazásának körét.

9. §. A kibocsátó felelős a váltó elfoga-
dásáért és kifizetéseért.

A kibocsátó az elfogadásért való fele-
lősségét kizárhatja; minden olyan kikötést,
amellyel a kibocsátó a fizetésért való fele-

lősségét kizárja, nem írotnak kell tekinteni.

II. FEJEZET.

A forgatmányról.

10. §. Minden váltó, még ha nincs is kifejezetten rendeletre kiállítva, forgatmány útján átruházható.

Ha a kibocsátó a váltóba ezeket a szavakat vette föl: «nem rendeletre» vagy ha más hasonló értelmű kifejezést vett fel, a váltó csak közönséges engedmény alakjában és hatásaival ruházható át.

A váltó forgatható az intézvényezettre is, akár elfogadta a váltót, akár nem, továbbá a kibocsátóra vagy bármely más kötelezettre. Ezek a személyek a váltót tovább forgathatják.

11. §. A forgatmánynak feltétlennek kell lennie. A forgatmányhoz fűzött bárminő feltételt nem írotnak kell tekinteni.

A részforgatmány semmis.

Hasonlóképen semmis a «bemutatóra» szóló forgatmány.

12. §. A forgatmányt a váltóra vagy a váltóhoz csatolt lapra (toldatra) kell írni. A forgatmányt a forgatónak alá kell írnia.

A forgatmány akkor is érvényes, ha a forgatmányos nincs megjelölve, vagy ha a forgató pusztán aláírását írja a váltónak vagy a toldatnak hátlapjára (üres forgatmány).

13. §. A forgatmány a váltóból eredő minden jogot átruház.

Ha a forgatmány üres, a váltóbirtokos:

1. az üres részt kitöltheti akár a saját nevével, akár más személynek a nevével;

2. a váltót újból forgathatja üres forgatmánnyal vagy pedig harmadik személy nevére;

3. a váltót harmadik személynek tovább adhatja anélkül, hogy az üres forgatmányt kitöltené és a váltót forgatná.

14. §. A forgató ellenkező kikötés hiányában felelős a váltó elfogadásáért és kifizetéseért.

A forgató a váltó továbbforgatását megtilthatja; ebben az esetben nem felelős azokkal a személyekkel szemben, akikre a váltót később forgatták.

15. §. Akinek a váltó kezében van, azt jogos váltóbirtokosnak kell tekinteni, ha jogát a forgatmányoknak meg nem szakított láncolatával igazolja; áll ez még akkor is, ha az utolsó forgatmány üres. Ha az

üres forgatmányra más forgatmány következik, az utóbbi forgatmány aláíróját úgy kell tekinteni, mint aki az üres forgatmány útján szerezte meg a váltót. A törölt forgatmányokat nem létezőknek kell tekinteni.

Ha valaki a váltó birtokát bármi módon elvesztette, az a váltóbirtokos, aki jogát az előbbi bekezdésben meghatározott módon igazolja, a váltót csak akkor köteles kiadni, ha rosszhiszeműleg szerezte, vagy ha megszerzésében őt súlyos gondatlanság terheli.

16. §. A váltókeresettel megtámadott személyek a váltóbirtokos ellen nem élhetnek oly kifogásokkal, amelyek a kibocsátóhoz vagy az előbbi váltóbirtokosokhoz való személyes viszonyukra vannak alapítva, kivéve ha az átruházás csalárd egyetértés folyománya.

17. §. Ha a forgatmányhoz ez a megjegyzés van csatolva: «értéke a beszedésben», «behajtás végett», «meghatalmazásul», vagy pedig az egyszerű meghatalmazást kifejező bármely más megjegyzés, a váltóbirtokos a váltóból eredő minden jogot gyakorolhat ugyan, de a váltót csakis ilyen meghatalmazó forgatmánnyal forgathatja tovább.

A kötelezettek ebben az esetben a váltóbirtokos ellen csak azokkal a kifogásokkal

élhetnek, amelyek a forgató ellen érvényesíthetők.

18. §. Ha a forgatmány ezt a megjegyzést tartalmazza: «értéke biztosítékul», «értéke zálogul» vagy ha elzálogosításra utaló bármely megjegyzést tartalmaz, a váltóbirtokos a váltóból eredő minden jogot gyakorolhat, de forgatmányának csakis olyan hatálya van, mint a meghatalmazó forgatmánynak.

A kötelezettek az ilyen váltóbirtokos ellen nem élhetnek oly kifogásokkal, amelyek a forgatóhoz való személyes viszonyukra vannak alapítva, kivéve ha a forgatmány csalárd egytetítés folyamánya.

19. §. A lejárat utáni forgatmánynak ugyanaz a hatálya, mint a lejárat előtti forgatmánynak. Mindazonáltal az a forgatmány, amely a fizetés hiánya miatti óvás felvétele vagy a felvételére megszabott határidő eltelte után keletkezett, csak közönséges engedmény hatásait idézi elő.

III. FEJEZET.

Az elfogadásról.

20. §. A váltóbirtokos, sőt az is, akinek a váltó pusztán kezében van, a váltót az

intézményezettnek a lejáratig az intézményezett lakóhelyén elfogadás végett bemutatathatja.

21. §. A kibocsátó minden váltóban — határidő tűzésével vagy anélkül — kikötheti, hogy a váltót elfogadás végett be kell mutatni.

A kibocsátó a váltóban megtilthatja az elfogadás végetti bemutatást, kivéve ha a váltó telepítve van vagy ha megtekintés után bizonyos időre szól.

A kibocsátó kikötheti azt is, hogy az elfogadás végetti bemutatás meghatározott nap előtt ne történhessék.

Bármely forgató — határidő tűzésével vagy anélkül — kikötheti, hogy a váltót elfogadás végett be kell mutatni, kivéve ha a kibocsátó a bemutatást megtiltotta.

22. §. A megtekintés után bizonyos időre szóló váltót a kiállítástól számított hat hónapon belül elfogadás végett be kell mutatni.

A kibocsátó ennél rövidebb vagy hosszabb határidőt tűzhet.

A forgatók ezeket a határidőket meg rövidíthetik.

23. §. A váltóbirtokos nem köteles az elfogadás végett bemutatott váltót az intézményezettnek hagyni.

Az intézvényszerző kívánhatja, hogy a váltót az első bemutatást követő napon neki másodszor mutassák be. Az érdekeltek azzal a kifogással, hogy ezt a kívánságot nem teljesítették, csak abban az esetben élhetnek, ha ez a kívánság az óvásban meg van említve.

24. §. Az elfogadást a váltóra kell írni. Az elfogadást ez a szó: «elfogadom» vagy más hasonló értelmű szó fejezi ki; az elfogadást az intézvényszerző írja alá. Az intézvényszerzőnek a váltó előlapjára írt puszta aláírása elfogadás.

Ha a váltó megtekintés után bizonyos idő múlva fizetendő vagy ha a váltó külön kikötésnél fogva meghatározott időn belül elfogadás végett bemutatandó, az elfogadást keltezni kell arról a napról, amely napon az elfogadás tényleg megtörtént, kivéve ha a váltóbirtokos azt kívánja, hogy az elfogadás a bemutatás napjáról legyen keltezve. Keltezés hiányában a váltóbirtokos, hogy visszkereseti jogát a forgatók és a kibocsátó ellen fenntartsa, e mulasztást kellő időben felvett óvással megállapíttatja.

25. §. Az elfogadásnak feltétlennek kell lennie, azonban az összegnek egy részére korlátozható.

Ha az elfogadás a váltó rendelkezéseitől bármely más irányban tér el, ez az elfogadás megtagadásával egyenlő. Mindazonáltal az elfogadó elfogadásának tartalma szerint felelős.

26. §. Ha a kibocsátó a váltóban az intézvényszerelt lakóhelyétől különböző fizetési helyet a telepes megnevezése nélkül jelölt ki, az elfogadásban meg kell jelölni azt a személyt, aki a fizetést teljesíteni fogja. E megjelölés hiányában az elfogadót úgy kell tekinteni, mint aki azt a kötelezettséget vállalta, hogy a fizetés helyén maga fog fizetni.

Ha a váltó magánál az intézvényszerelt fizetendő, az intézvényszerelt elfogadásában megjelölhet helyben lakó más valamely személyt, akinél a fizetés teljesítendő.

27. §. Az elfogadással az intézvényszerelt arra kötelezi magát, hogy a váltót lejáratkor kifizeti.

Fizetés hiányában a váltóbirtokosnak, még ha kibocsátó is, a váltóból eredő közvetlen kereseti joga van az elfogadó ellen mindarra, ami a 47. és a 48. §. értelmében követelhető.

28. §. Ha az intézvényszerelt a váltóra

írt
birt
gadó
az
szeri
a v
köte
vált

23
gel
E
harm
vált

30
vált
E

«kez
mel
nyil
A
kez
inté
alái

írt elfogadását kitörölte, mielőtt a váltót birtokából kiadta, az elfogadást megtagadottnak kell tekinteni; mindazonáltal az intézvényszerű elfogadásának tartalma szerint felel, ha az elfogadás törlése előtt a váltóbirtokossal vagy bármely váltókötelezettrel írásban közölte volt, hogy a váltót elfogadta.

IV. FEJEZET.

A váltókezesességről.

29. §. A váltó kifizetése váltókezesességgel biztosítható.

Ezt a kezesességet vállalhatja bármely harmadik személy, valamint az is, aki a váltót már aláírta.

30. §. A váltókezesességi nyilatkozatot a váltóra vagy a toldatra kell írni.

E nyilatkozatot kifejezik ezek a szavak: «kezesességet vállalok», vagy kifejezheti bármely más hasonló értelmű kijelentés; a nyilatkozatot a kezesnek alá kell írnia.

A váltó előlapjára írt puszta aláírást kezessegnek kell tekinteni, kivéve ha az intézvényszerűt vagy a kibocsátónak aláírásáról van szó.

A nyilatkozatban meg kell jelölni azt a személyt, akinek érdekében a kezességet vállalták. E megjelölés hiányában a kezességet a kibocsátó érdekében vállaltnak kell tekinteni.

31. §. A váltókezes ugyanoly módon van kötelezve, mint az, akiért a kezességet vállalta.

Kezessége akkor is érvényes, ha az a kötelezettség, amelyért kezességet vállalt, érvénytelen, kivéve ha ez az érvénytelenség alakszerűség hiányából ered.

Ha a váltókezes a váltót kifizeti, visszakereseti joga van az ellen, akiért a kezességet vállalta, valamint ennek előzői ellen.

V. FEJEZET.

A lejáratról.

32. §. A váltó kiállítható:

határozott napra;

kelet után bizonyos időre;

megtekintésre («látra»);

megtekintés («lát») után bizonyos időre.

Más lejáratra szóló, vagy egymást követő több lejáratra kiállított váltó semmis.

33. §. A megtekintésre szóló váltó be-

muta
vég
tött
határ
időre
bem

34.
szóló
pedig
mítar
Óv
gadár
kell
megs
időne

35.
egy
lejár
jára
siten
enne

Ha
téstő
napra
poka
Ha
közep
stb.)

mutatásakor fizetendő. Az ily váltót fizetés végett azokban a törvényes vagy kikötött határidőkben kell bemutatni, amely határidők a megtekintés után bizonyos időre kiállított váltóknak elfogadás végetti bemutatására vannak megállapítva.

34. §. A megtekintés után bizonyos időre szóló váltó lejáratát az elfogadásnak vagy pedig az óvásnak keltétől kell számítani.

Óvás hiányában a nem keltezett elfogadást az elfogadóval szemben olyannak kell tekinteni, mint amely a bemutatásra megszabott törvényes vagy kikötött határidőnek utolsó napján történt.

35. §. Kelet után vagy megtekintés után egy vagy több hónapra kiállított váltónak lejárata annak a hónapnak megfelelő napjára esik, amely hónapban a fizetés teljesítendő. Megfelelő nap hiányában a lejárat ennek a hónapnak utolsó napjára esik.

Ha a váltó a kelettől vagy a megtekintéstől egy vagy több egész és egy fél hónapra van kiállítva, előbb az egész hónapokat kell számítani.

Ha a lejárat a hónapnak kezdetére, közepére (január közepe, február közepe stb.) vagy végére van kitűzve, e kifejezések

alatt a hónapnak első, tizenötödik vagy utolsó napját kell érteni.

Ezek a kifejezések: «nyolc nap» vagy «tizenöt nap» nem egy vagy két hetet, hanem valóságban nyolc vagy tizenöt-napi határidőt jelentenek.

Ez a kifejezés: «fél hónap» tizenöt napot jelent.

36. §. Ha a váltó határozott napon oly helyen fizetendő, ahol a kiállítás helyétől eltérő időszámítás dívik, a lejárat napját a fizetés helyének időszámítása szerint megállapítottanak kell tekinteni.

Ha az eltérő időszámítású két hely között intézett váltó kelet után bizonyos időre szól, a kiállítás napját a fizetés helyének időszámítása szerint kell a megfelelő napra átszámítani és a lejáratot ennek alapján megállapítani.

A váltó bemutatásának határidejét az előbbi bekezdés szabályának megfelelően kell kiszámítani.

Ezek a szabályok nem állanak, ha a váltó valamelyik kikötéséből vagy egyéb tartalmából az tűnik ki, hogy a szándék más szabályok alkalmazására irányult.

VI. FEJEZET.

A fizetésről.

37. §. A váltóbirtokos köteles a váltót azon a napon, amikor fizetendő, vagy az azt követő két köznap valamelyikén fizetés végett bemutatni.

A leszámolóhelyen történt bemutatás a fizetés végetti bemutatással egyenlő hatályú.

Hogy mit kell oly leszámolóhely alatt érteni, amelynél a bemutatás a fizetés végetti bemutatás hatályával teljesíthető, azt a kereskedelemügyi miniszter rendelettel állapítja meg.

A rendelet a leszámolóhely illetékességének kérdésében ki fogja mondhatni, — a csekktervény 9. §-a után indulva, — hogy a bemutatás csak olyan leszámolóhelynél teljesíthető, amelynek tagja, vagy amelynél képviselve van az a személy, akinél a váltó különben bemutatandó volna. (Mind. ind.)

38. §. Az intézvényszerű követelheti, hogy fizetése ellenében neki a váltóbirtokos által nyugtatványozott váltót kiadják.

Részletfizetést a váltóbirtokos vissza nem utasíthat.

Részletfizetés esetében az intézvényszerű

zett követelheti, hogy ezt a fizetést a váltóra feljegyezzék és neki erről nyugtát adjanak.

39. §. A váltóbirtokos nem kötelezhető arra, hogy a lejárat előtt fizetést eligadjon.

Ha az intézvényszerű lejárat előtt fizet, ezt saját veszélyére teszi.

Aki lejáratkor fizet, végérvényesen men tesül; kivéve ha részéről csalárdság vagy súlyos gondatlanság forog fenn. Ő köteles meggyőződni a forgatmányok sorrendjének szabályszerűségéről, de nem köteles a forgatók aláírásának valódiságát vizsgálni.

40. §. Ha a váltó a fizetés helyén folyamatban nem levő pénznemről szól, a váltóösszeget az országban folyamatban levő pénznemben aszerint az érték szerint lehet fizetni, amely értéke azon a napon van, amikor a fizetés követelhető, hacsak a kibocsátó a fizetést a váltóban kitett pénznemben ki nem kötötte (idegen pénznemben való tényleges fizetés kikötése). A fizetés helyén fennálló szokások határozzák meg az idegen pénz értékét. Mindazáltal a kibocsátó kikötheti, hogy a fizetendő összeget a váltóban meghatározott vagy

valamely forgató által meghatározandó árfolyamban kell számítani; ebben az esetben ezt az összeget az országban folyamatban levő pénznemben kell fizetni.

Ha a váltóösszeg oly pénznemben van megjelölve, amelynek abban az országban, ahol a váltót kiállították és abban az országban, ahol fizetendő, ugyanaz az elnevezése, de különböző az értéke, a vélelem az, hogy a fizetés helyének pénznemét értették.

Idegen pénznemet belföldi pénznemre annak az árfolyamnak középára szerint kell átszámítani, amellyel a fizetés követelhetésének napja előtt a budapesti áru- és értéktőzsdén utoljára jegyezték az illető pénznemre kiállított, megtekintésre szóló váltókat, ilyenekre vonatkozó jegyzés hiányában pedig az illető idegen pénznemeket.

Az utolsó bekezdésnek megfelelő rendelkezéseket tartalmaz a Vt. 37. §-a.

41. §. Ha a váltót a 37. §-ban megállapított határidőben fizetés végett be nem mutatják, mindegyik adós a váltóösszeget a váltóbirtokos veszélyére és költségére az illetékes hatóságnál letétbe helyezheti.

VII. FEJEZET.

A visszkeresetről elfogadás és fizetés hiánya miatt.

42. §. A váltóbirtokos visszkeresettel élhet a forгатók, a kibocsátó és a többi kötelezett ellen:

a lejáratkor,

ha a fizetés nem történt meg;

a lejárat előtt is,

1. ha az elfogadást megtagadták;

2. ha az intézvényszerzett, akár elfogadta a váltót akár nem, csődbe jut vagy fizetéseit megszünteti, még ha a fizetések megszüntetését bírói határozat nem is állapította meg, avagy ha a vagyonára vezetett végrehajtás sikertelen maradt;

3. ha az elfogadás végett be nem mutatható váltó kibocsátója csődbe jut.

43. §. Az elfogadás vagy a fizetés megtagadását közokirattal kell igazolni (óvás az elfogadás vagy a fizetés hiánya miatt).

A fizetés hiánya miatt az óvást azon a napon, amelyen a váltó fizetendő, *délután egy óra után* vagy az ezt a napot követő két köznap valamelyikén kell felvenni.

Elfogadás hiánya miatt az óvást az

elfogadás végetti bemutatásra megszabott határidőkben kell felvenni. Ha a 23. §. 2. bekezdésében meghatározott esetben az első bemutatás a határidő utolsó napján történt, az óvást még a következő napon is fel lehet venni.

Az elfogadás hiánya miatti óvás főlegessé teszi a fizetés végetti bemutatást és a fizetés hiánya miatti óvást.

A 42. §. 2. pontjában meghatározott esetekben a váltóbirtokos nem gyakorolhatja addig visszkereseti jogát, míg a váltót az intézvényezettnek fizetés végett be nem mutatta és az óvást fel nem vette.

A 42. §. 3. pontjában meghatározott esetekben a kibocsátó ellen csődöt nyitó bírói határozat bemutatása elegendő arra, hogy a váltóbirtokos visszkereseti jogát gyakorolhassa.

Az E. 10. cikkében adott felhatalmazásnál fogva a V. kimondja, hogy az óvás — ellenében az E. Sz. 49. cikkével — nem az egész fizetési napon, hanem csak délután egy óra után vehető fel; holott a Vt. 33. §-a a fizetést déli 12 órára tette, a 102. §. szerint pedig a bemutatás 9—12. és 2—5 óra közt volt eszközlendő.

44. §. A váltóbirtokos az elfogadás vagy a fizetés hiányáról az őt közvetlenül megelőző forgatót és a kibocsátót az óvás

napjára vagy az óvás elengedésének esetében a bemutatás napjára következő négy köznapon belül értesíteni köteles.

Mindegyik forgató köteles a vett értesítést két napon belül az őt közvetlenül megelőző forgatóval közölni, megjelölve azoknak nevét és lakcímét, akik a megelőző értesítést közölték és így tovább felmenőleg a kibocsátóig. Az imént megjelölt határidő a megelőző értesítés kézhez vételétől folyik.

Abban az esetben, ha valamelyik forgató nem jelölte meg vagy olvashatatlanul írta lakcímét, elegendő, ha azt a forgatót értesítik, aki őt megelőzi.

Aki értesítést adni tartozik, ezt bármely alakban teheti, még a váltónak pusztá visszaküldése útján is. Őneki kell bizonyítania, hogy az értesítést a megszabott határidőben teljesítette.

A határidőt megtartottnak kell tekinteni, ha az értesítést magában foglaló tartalommal az említett határidőn belül levelet adtak postára.

Aki az értesítést a fent megjelölt határidőben nem teljesíti, nem veszti el váltójogát; de a mulasztásával netalán okozott kárért felelős, anélkül azonban, hogy

a kártérítés a váltó összegét meghaladhatná.

45. §. A kibocsátó vagy bármelyik forgató ily kikötéssel: «költségek nélkül», «óvás nélkül» vagy más hasonló értelmű kikötéssel felmentheti a váltóbirtokost az alól a kötelezettség alól, hogy visszkeresetének gyakorlása végett akár elfogadás hiánya, akár fizetés hiánya miatt óvást vétessen fel.

Ez a kikötés nem menti fel a váltóbirtokost sem az alól, hogy a váltót a megszabott határidőkben bemutassa, sem az alól, hogy az előző forgatót és a kibocsátót értesítse. A határidők meg nem tartásának bizonyítása azt terheli, aki arra a váltóbirtokossal szemben hivatkozik.

A kibocsátótól eredő kikötés a váltónak minden aláírójára kihat. Ha a váltóbirtokos az ilyen kikötés ellenére óvást vétet fel, annak költsége őt terheli. Ha a kikötés valamelyik forgatótól ered, óvás felvétele esetében ennek költsége a váltó minden aláírójától behajtható.

46. §. Mindazok, akik a váltót kibocsátották, elfogadták, forgatták vagy váltókezességi nyilatkozattal ellátták, a váltóbirtokos irányában egyetemlegesen vannak kötelezve.

A váltóbirtokos valamennyi váltókötelezettet egyenként vagy együttesen perelheti, anélkül, hogy köteles volna megtartani azt a sorrendet, amelyben magukat kötelezték.

Ugyanez a jog illeti meg a váltónak mindegyik aláíróját, aki a váltót visszaváltotta.

Az egyik váltókötelezett ellen indított kereset nem akadályozza a többi váltókötelezett perlését, még akkor sem, ha az elsősorban perelt után következnek.

47. §. A váltóbirtokos attól, aki ellen visszakeresetét érvényesíti, követelheti:

1. a váltónak el nem fogadott vagy ki nem fizetett összegét a kamattal, ha ez ki volt kötve;

2. a lejáratról számított kamatot *hat* százalékos kamatláb szerint;

3. az óvásnak, valamint a váltóbirtokos által az előző forgatóhoz és a kibocsátóhoz intézett értesítéseknek költségét, nemkülönben az egyéb költséget;

4. a váltódíjat, amely megállapodás hiányában a váltótőkének egy hatod százaléka és amely semmi esetben sem haladhatja meg ezt a százalékot.

Ha a visszakeresetet a lejárat előtt ér-

vényesítik, a váltóösszegeből leszámítolási kamatot kell levonni. Ez a kamat a váltóbirtokos választása szerint vagy a hivatalos kamatláb (bankkamatláb) vagy pedig annak a piaci kamatlábnak alapján számítható, amely a váltóbirtokos lakóhelyén a visszkereset napján fennáll.

Külföldön kiállított vagy külföldön fizetendő váltónál a jelen §. 1. bekezdésének 2. pontjában említett kamatot öt százalékkal kell számítani, ha az illető országban az ilyen kamatra a hat százalékosnál alacsonyabb kamatláb van megállapítva.

48. §. Aki a váltót visszaváltotta, előzőitől követelheti;

1. azt a teljes összeget, amelyet kifizetett;

2. ennek az összegnek a visszaváltás napjától számított kamatát *hat* százalékos kamatláb szerint;

3. felmerült költségét;

4. a váltótőke után a 47. §. 4. pontjának megfelelően számított váltódíjat.

A 47. §. utolsó bekezdése a jelen §. 1. bekezdésének 2. pontjában említett kamatra is áll.

Az E. 12. cikke alapján a belföldön kiállított vagy fizetendő váltó kamatlába — az E. Sz.

által megállapított 5%-kal szemben — 6%-ban állapítottatott meg. Külföldön kiállított, vagy fizetendő váltó kamata 5%, feltéve, hogy az illető államban az ily kamatra 6%-nál alacsonyabb kamatláb van kikötve.

49. §. Mindegyik kötelezett, aki ellen visszkeresetet érvényesítettek vagy aki ellen visszkereset indítható, a visszaváltás összegének fizetése ellenében követelheti, hogy neki a váltót az óvással és nyugtatványozott számlával kiadják.

Mindegyik forgató, aki a váltót visszaváltotta, saját forgatmányát és az őt követők forgatmányait kitörülheti.

50. §. Ha a visszkeresetet részleges elfogadás esetében indítják, az, aki a váltóösszegnek el nem fogadott részét kifizeti, követelheti, hogy a fizetést a váltón feljegyezzék és neki arról nyugtát adjanak. Ezenfelül köteles neki a váltóbirtokos a váltó hitelesített másolatát és az óvást kiadni, hogy további visszkeresettel élhessen.

51. §. Aki visszkeresettel élhet, az — ellenkező kikötés hiányában — magát akképen elégítheti ki, hogy nem telepített és megtekintésre szóló új váltót (visszváltó) intéz valamelyik előzőjére.

A visszváltó a 47. és 48. §-ban megjelölt

összegeken felül kiterjed az alkuszdíjra és a visszváltó bélyegilletékére is.

Ha a visszváltót a váltóbirtokos bocsátja ki, a visszváltó összegét megtekintésre szóló oly váltó árfolyama szerint kell számítani, amely az eredeti váltó fizetésének helyéről az előzőnek lakóhelyére van intézve. Ha a visszváltót valamelyik forgató bocsátja ki, a visszváltó összegét megtekintésre szóló oly váltó árfolyama szerint kell számítani, amely a visszváltó kibocsátójának lakóhelyéről az előzőnek lakóhelyére van intézve.

52. §. Ha eltelt az a határidő, amely a megtekintésre vagy a megtekintés után bizonyos időre szóló váltó bemutatására,

az elfogadásnak vagy a fizetésnek hiánya miatti óvás felvételére,

az óvás elengedése esetében a fizetés végetti bemutatásra

meg van szabva, a váltóbirtokos elveszti jogát a forgatók, a kibocsátó és — az elfogadót kivéve — a többi kötelezett ellen.

A váltóbirtokos, ha a váltót a kibocsátó által kikötött határidőben elfogadásra be nem mutatja, elveszti mind a fizetés hiánya, mind az elfogadás hiánya miatti vissz-

kereseti jogát, hacsak a kikötés tartalmából ki nem tűnik, hogy a kibocsátó csakis az elfogadásért való felelősséget akarta kizárni.

Ha a bemutatás határidejének kikötését a forgatmány foglalja magában, arra egyedül a forgató hivatkozhatik.

53. §. Ha a váltó bemutatása vagy az óvás felvétele a megszabott határidőkben elháríthatatlan akadályba ütközik (erőhatalom esete), ezek a határidők meghosszabbodnak.

A váltóbirtokos köteles az őt közvetlenül megelőző forgatót az erőhatalom esetéről haladéktalanul értesíteni és ezt az értesítést kelettel és aláírással ellátva a váltóra vagy a váltó toldatára feljegyezni; egyebekben itt is alkalmazni kell a 44. §. rendelkezéseit.

Az erőhatalom megszűnte után a váltóbirtokos köteles a váltót elfogadás vagy fizetés végett haladéktalanul bemutatni és az óvást, ha helye van, felvételni.

Ha az erőhatalom a lejáratától számított harminc napon túl tart, a visszkereset érvényesíthető anélkül, hogy akár a bemutatásra, akár az óvás felvételére szükség volna.

A megtekintésre vagy megtekintés után

bizonyos időre szóló váltók tekintetében a harminc napi határidő attól a naptól folyik, amely napon, még ha ez a nap a bemutatás határidejének eltelte előtt van is, a váltóbirtokos az őt közvetlenül megelőző forgatót az erőhatalom esetéről értesítette.

Nem tekinthetők erőhatalom eseteinek azok az események, amelyek merőben a váltóbirtokos személyét, vagy annak a személyét érik, akit a váltóbirtokos a váltó bemutatásával vagy az óvás felvételével megbízott.

A minisztérium rendelettel megállapíthatja, hogy külföldön tett oly törvényhozási vagy hatósági rendelkezésre, amelynek célja megakadályozni, hogy ott a váltó bemutatása vagy az óvás felvétele a megszabott határidőkben teljesíthető legyen, alkalmazhatók-e és miképen a jelen §. szabályai.

A V.-be felvett 7. bekezdés célja, hogy rendelet állapítsa meg, vajjon a külföldi moratórium esetében e §. alkalmazható-e.

VIII. FEJEZET.

A közbenjárásról.

54. §. A kibocsátó vagy bármelyik forgató kijelölhet oly személyt, aki a váltót

névbecsülésből fogadja el vagy fizeti ki. A váltót az alább meghatározott feltételek alatt bármely kötelezett érdekében lehet névbecsülésből elfogadni vagy kifizetni.

Névbecsülő lehet bármely harmadik személy, sőt az intézvényezett, vagy pedig — az elfogadó kivételével — oly személy is, aki a váltó alapján már kötelezve van.

A névbecsülő köteles közbenjárásáról haladéktalanul értesíteni azt, akinek érdekében közbenjárt.

I. N é v b e c s ü l ő e l f o g a d á s.

55. §. Névbecsülő elfogadásnak helye van mindazokban az esetekben, amelyekben a lejárat előtt az elfogadás végett bemutatható váltó birtokosának visszkereseti joga megnyílt.

A váltóbirtokos a névbecsülő elfogadást visszautasíthatja még akkor is, ha azt névbecsülő elfogadásra vagy névbecsülő fizetésre kijelölt személy ajánlotta.

Ha a váltóbirtokos a névbecsülő elfogadást megengedi, elveszti azt a visszkeresetet, amely őt előzői ellen a lejárat előtt megilletné.

56. §. A névbecsülő elfogadást a váltóra kell írni és azt a névbecsülőnek alá kell írnia. A névbecsülő elfogadásban meg kell jelölni, hogy kinek érdekében teljesítik: ily megjelölés hiányában a névbecsülést a kibocsátó érdekében vállaltnak kell tekinteni.

57. §. A névbecsülő elfogadó a váltóbirtokossal és a névbecsültet követő forgatókkal szemben ugyanoly módon van kötelezve, mint az, akinek érdekében közbenjárt.

A névbecsült és előzői a 47. §-ban meghatározott összeg fizetése ellenében a névbecsülő elfogadás dacára követelhetik a váltóbirtokostól a váltónak, és ha óvásnak helye van, az óvásnak is a kiadását.

II. N é v b e c s ü l ő f i z e t é s.

58. §. Névbecsülő fizetésnek helye van mindazokban az esetekben, amelyekben akár lejáratkor, akár lejárat előtt a váltóbirtokosnak visszkereseti joga megnyílt.

A névbecsülő fizetést legkésőbb azon a napon kell teljesíteni, amely a fizetés hiánya miatti óvás felvételére engedett utolsó napot követi.

59. §. Ha a váltót névbecsülésből elfogadták vagy ha névbecsülő fizetésre kijelölt személyek vannak, a váltóbirtokos köteles a váltót a fizetés helyén mindezeknek a személyeknek bemutatni és fizetés hiánya miatt az óvást, ha helye van, felvételni, még pedig legkésőbb azon a napon, amely az óvás felvételére engedett utolsó napot követi.

Ha ebben a határidőben az óvást nem veszik fel, annak kötelezettsége, aki névbecsülőt jelölt ki vagy azé, akinek érdekében a váltót névbecsülésből elfogadták és az utána következő forgatóké megszűnik.

60. §. A névbecsülő fizetésnek ki kell terjednie a 47. §. 1. bekezdésének 4. pontjában említett váltódíj kivételével arra az egész összegre, amelyet annak a személynek kellett volna fizetnie, akinek érdekében a közbenjárás történt.

Ha a váltóbirtokos ezt a fizetést visszatartja, elveszti visszkeresetét azok ellen, akik a fizetés következtében szabadultak volna.

61. §. A névbecsülő fizetést a váltóra írt elismervénnyel kell tanúsítani és ebben meg kell jelölni azt a személyt, akinek érdekében a fizetést teljesítették. Ily megjelölés hiá-

nyában a fizetést a kibocsátóért teljesítettnek kell tekinteni.

A váltót és — ha óvást vettek fel — az óvást a névbecsülő fizetőnek ki kell adni.

62. §. A névbecsülő fizető a váltóbirtokost a névbecsült és ennek előzői ellen megillető jogokba lép. Mindazonáltal a váltót újból nem forgathatja.

Névbecsülő fizetés esetében a névbecsültet követő forgatók szabadulnak kötelezettségük alól.

Ha többen ajánlanak névbecsülő fizetést, közülök az elsőbbség azt illeti, akinek fizetése következtében legtöbben szabadulnak a kötelezettség alól. Ha ezt a szabályt nem tartják meg, az a közbenjáró, aki erről tud, elveszti visszkeresetét azok ellen, akik kötelezettségük alól szabadultak volna.

IX. FEJEZET.

A váltómásodlatokról és a váltómásolatokról.

I. V á l t ó m á s o d l a t o k.

63. §. A váltó több egyenlő példányban állítható ki.

Ezeket a példányokat magában az okirat

szövegében számozni kell; ily számozás hiányában mindegyik példányt önálló váltónak kell tekinteni.

Minden váltóbirtokos követelheti, hogy neki az ő költségére a váltónak több példányát adják ki, hacsak a váltó szövegéből az nem tűnik ki, hogy csak egyetlen példányként van kiállítva. E célból a váltóbirtokos az őt közvetlenül megelőző forgatóhoz forduljon, aki a megkeresést az őt megelőző forgatóhoz juttatja és így tovább mindaddig, míg a megkeresés a kibocsátóhoz kerül. A forgatók kötelesek forgatmányaikat az új példányokra újból ráírni.

64. §. A másodlatok egyikére teljesített fizetés a váltókötelezettséget megszünteti, még ha nincs is kikötve, hogy ezzel a fizetéssel a többi példány erejét veszti. Mindazonáltal az intézvényezett kötelezve marad minden oly elfogadott példány alapján, amelyet vissza nem kapott.

A forgató, aki a másodlatokat különböző személyekre ruházta át, valamint az őt követő forgatók kötelezve vannak mindazon vissza nem kapott példányok alapján, amelyeken aláírásuk előfordul.

65. §. Aki a példányok egyikét elfogadás végett elküldötte, köteles a többi példá-

nyon megjelölni annak a személynek a nevét, akinél az elfogadás végett elküldött példány található. Ez a személy köteles ezt a példányt egy másik példány igazolt birtokosának kiadni.

A kiadás megtagadásának esetében a váltóbirtokos csak akkor élhet visszkere-settel, ha óvással igazolja,

1. hogy felhívására az elfogadás végett elküldött példányt neki ki nem adták,

2. hogy az elfogadás vagy a fizetés egy másik példány alapján nem volt megsze-rezhető.

II. V á l t ó m á s o l a t o k.

66. §. A váltóról minden birtokosa másolatokat készíthet.

A másolatnak az eredetét a rajta levő forgatmányokkal és az összes egyéb megjegyzésekkel együtt híven kell feltüntetnie. A másolaton meg kell jelölni, hogy mint másolat meddig terjed.

A másolat ugyanoly módon és ugyanazokkal a jogkövetkezményekkel forgatható és látható el váltókezességi nyilatko-zattal, mint az eredeti váltó.

67. §. A másolaton meg kell jelölni,

hogy az eredeti okirat kinek a kezében van. Ez az utóbbi személy köteles ez okiratot a másolat igazolt birtokosának kiadni.

A kiadás megtagadásának esetében a váltóbirtokos azok ellen, akik a váltómásolatot forgatták, csak úgy élhet visszkeregettel, ha óvással igazolja, hogy felhívására az eredetit neki ki nem adták.

X. FEJEZET.

A hamis és hamisított váltókról.

68. §. Valamely aláírásnak meghamisítása semmikép sem érinti a többi aláírás érvényességét, még akkor sem, ha a kibocsátó vagy az elfogadó aláírása van meghamisítva.

69. §. Ha a váltó szövegét meghamisították, a hamisítás után aláírók a hamisított szöveg, a hamisítás előtt aláírók pedig az eredeti szöveg tartalma szerint felelősek.

Ha a váltó vagy a váltónyilatkozat szövegét meghamisították, a vélelem az, hogy a váltón levő aláírások a hamisítás előtt keletkeztek.

A Vt. 82. §-ának vételeme a V. 69. §-ának 2. bekezdéseként felvétellett.

XI. FEJEZET.

Az elévülésről.

70. §. Az elfogadó ellen a váltóból eredő minden követelés a váltó lejáratától számított három év alatt évül el.

A váltóbirtokos követelése a forgatók és a kibocsátó ellen egy év alatt évülnek el a kellő időben felvett óvás keltétől vagy pedig az óvás elengedésének esetében a lejáratától számítva.

A forgatók visszkereseti követelése a többi forgató és a kibocsátó ellen hat hónap alatt évülnek el attól a naptól számítva, amely napon a forgató a váltót kifizette, vagy amely napon az ellene beadott keresetet neki kézbesítették.

71. §. Az elévülés félbeszakítása csak arra a kötelezettre hat ki, akivel szemben a félbeszakító cselekmény történt.

XII. FEJEZET.

Általános rendelkezések.

72. §. Ha a váltó lejáratára törvényes szünetnapra esik, a fizetést csak a lejáratot

követő első köznapon lehet követelni. Használóképen csak köznapon végezhető a váltóra vonatkozó többi cselekmény is, nevezetesen az elfogadás végetti bemutatás és az óvás.

Ha ezeknek a cselekményeknek valamelyikét meghatározott időn belül kell teljesíteni és a határidő utolsó napja törvényes szünetnap, ez a határidő a leteltét követő első köznapra kitolódik. A közbeeső szünetnapokat a határidőbe bele kell számítani.

73. §. A törvényes vagy kikötött határidőkhöz azt a napot, amelyen a határidő kezdődik, nem lehet hozzászámítani.

Sem törvényes, sem bírói kíméletnapnak helye nincsen.

XIII. FEJEZET.

A törvények összeütközéséről.

74. §. Valamely személynek azt a képességét, hogy váltó útján kötelezettséget vállalhasson, saját hazájának törvénye határozza meg. Ha ez a hazai törvény más állam törvényét jelentené ki irányadónak, ezt az utóbbi törvényt kell alkalmazni.

Oly személy, aki az előbbi bekezdésben

megjelölt törvény szerint nem váltóképes, mégis jogérvényesen kötelezetté válik, ha oly állam területén kötelezte magát, amelynek törvénye szerint őt ez a képesség megilleti.

Az előbbi bekezdés rendelkezése nem alkalmazható oly magyar állampolgárra, aki külföldön tett váltónyilatkozatot.

A 3. bekezdésben levő rendelkezés, amely az Egyezmény 18. cikkén alapszik, meg akarja gátolni azt, hogy a magyar állampolgárok váltóképességét megállapító hazai jogszabályok kijátszhatók legyenek, például úgy, hogy valaki oly területen vállal váltókötelezettséget, amelyre nézve az ott fennálló törvény a váltóképességre alacsonyabb korhatárt állapít meg. (Min. ind.)

75. §. A váltónyilatkozat alakját annak az államnak törvénye szabályozza, amelynek területén ezt a nyilatkozatot aláírták.

*Ha az 1914 : törvénycikkbe iktatott nemzetközi egyezmény hatályosságának területén kívül kiállított váltó a jelen törvény rendelkezéseinek megfelel, a váltóra később bel-
külföldön írt váltónyilatkozatok érvényessége külföldi törvény alapján meg nem támadható.*

Váltójogi hatályuk van azoknak a nyilatkozatoknak is, amelyek magyar állampolgárok között az előbbi bekezdésben említett

egyezmény hatályosságának területén kívül keletkeznek, habár csak a jelen törvény rendelkezéseinek felelnek meg.

Minthogy az Egyezmény 20. cikke szerint a nem szerződő államokkal való viszonylatban a szerződő államok az összeütközési kérdéseket az Egységes Szabályzattól eltérőleg szabályozhatják, nincs akadálya annak, hogy hazai új váltótörvényünk 75. §-ába átvegyük a Vt. 96. §-ának 2. és 3. bekezdésében foglalt rendelkezéseket azokkal az országokkal szemben, amelyek nem tartoznak a szerződő államok közé. (Min. ind.)

76. §. Az óvásnak alakját és felvételének határidejét, valamint a váltójogok gyakorlásához vagy fenntartásához szükséges egyéb cselekményeknek alakját annak az államnak törvénye szabályozza, amelynek területén az óvást felvenni, vagy a cselekményt teljesíteni kell.

Második cím.

A saját váltóról.

77. §. A saját váltó tartalmazza:

1. a váltó elnevezést magában az okirat szövegében és azon a nyelven, amelyen az okirat ki van állítva;
2. a feltétlen ígéretet határozott pénzösszeg fizetésére;

3. a lejárati megjelölését;

4. annak a helynek megjelölését, ahol a fizetést teljesíteni kell;

5. annak a nevét, akinek részére vagy akinek rendeletére kell a fizetést teljesíteni;

6. a váltó kiállítása napjának és helyének megjelölését;

7. annak az aláírását, aki a váltót kiállítja (kiállító).

78. §. Oly okirat, amelyből az előbbi §-ban megjelölt alkotórészek valamelyike hiányzik, nem saját váltó, kivéve a következő bekezdésekben foglalt eseteket.

Az olyan saját váltót, amelyen lejárati nincsen megjelölve, megtekintésre szóló váltónak kell tekinteni.

Külön megjelölés hiányában az okirat kiállításának helyét a fizetés helyének és egyúttal a kiállító lakóhelyének is kell tekinteni.

Ha a saját váltón a kiállítás helye megjelölve nincs, a saját váltót úgy kell tekinteni, mint amelyet a kiállító neve mellett megjelölt helyen állítottak ki.

79. §. A saját váltóra is állanak annyiban, amennyiben természetével nem ellenkeznek, az idegen váltóra vonatkozó azok a rendelkezések, amelyeknek tárgya:

- a forgatmány (10—19. §-ok),
 - a váltókezesség (29—31. §-ok),
 - a lejárat (32—36. §-ok),
 - a fizetés (37—41. §-ok),
 - a fizetés hiánya miatti visszkereset (42—49. és 51—53. §-ok),
 - a névbecsülő fizetés (54. és 58—62. §-ok),
 - a másolatok (66. és 67. §-ok),
 - a hamis és hamisított váltók (68. és 69. §-ok),
 - az elévülés (70. és 71. §.),
 - a szünetnapok, a határidők számítása és a kiméletnapok eltiltása (72. és 73. §-ok),
 - a törvények összeütközése (74—76. §-ok).
- Hasonlóképen állanak a saját váltóra is azok a rendelkezések, amelyeknek tárgya *az utólagos kitöltés joga* (2. §. *utolsó bekezdése*), a telepítés (4. és 26. §.), a kamatok kikötése (5. §.), a fizetendő összegre vonatkozó megjelölések közötti eltérések (6. §.), a nem váltóképes személy aláírásának (7. §.), valamint a meghatalmazás nélkül eljáró vagy a meghatalmazását túllépő személy aláírásának következményei (8. §.).
- 80. §.** A saját váltó kiállítója ugyanolyan módon van kötelezve, mint az idegen váltó elfogadója.

A megtekintés után bizonyos időre fize-

tendő saját váltót a kiállítónál láttamozás végett a 22. §-ban meghatározott határidőben kell bemutatni. A megtekintéstől számított határidő attól a naptól folyik, amelyről a kiállító a váltón aláírt láttamozását keltezte. Ha a kiállító e láttamozást és keltezését megtagadja, ezt a körülményt óvással (24. §.) kell igazolni, amelynek kelte a megtekintés utáni határidő kezdetül szolgál.

Harmadik cím.

Az első és második címet kiegészítő rendelkezések.

I. FEJEZET.

A váltóképességről. A váltónyilatkozatok kiállításának különleges módjairól.

81. §. Váltókötelezettséget vállalhat mindenki, akinek szerződőképessége korlátozva nincsen.

Aki azonban házasságkötéssel vált nagykorúvá, huszonnegyedik (24.), életének betöltése előtt csak abban az esetben vállalhat váltókötelezettséget, ha önálló ipart űz.

Hogy szerződőképességében korlátozott személy törvényes képviselője útján mennyiben vállalhat váltókötelezettséget, azt az erre vonatkozó jogszabályok határozzák meg.

A Vt. 1. §-ának lényegileg megfelel; de a szenvedő váltóképeség kifejezés helyett a váltókötelezettség vállalása kitételt használja, és a polg. törvénykönyv javaslatával egyezően a szerződőképesség kifejezést. A Vt. 1. §-ának 2. bekezdése, mint elavult (1877:XX, 4—7. §-ok és 1884:XVII. t.-c. 2.) és felesleges, elhagyatott. A 2. bekezdés a Vt. 3. bekezdésének a nőkre vonatkozó intézkedését mindkét házastársra kiterjeszti, mert a polg. törvénykönyv javaslata szerint a férfi is nagykorúvá válik a házasságkötéssel.

82. §. A kézjegy az aláírást csak abban az esetben helyettesíti, ha a váltón vagy toldatán oly bírói vagy közjegyzői hitelesítéssel van ellátva, amely a 2. bekezdésnek megfelel.

A hitelesítő személy köteles a hitelesítő záradékot aláírni, hivatalos pecsétjével ellátni és a záradékban igazolni, hogy a felet személyesen ismeri vagy személyazonosságáról meggyőződött, továbbá hogy a váltónyilatkozatot a félnek felolvasta és megmagyarázta és hogy a fél azt akaratával megegyezőnek jelentette ki.

A hitelesítő eljárást szabályozó egyéb

törvényes rendelkezések érintetlenül maradnak, de meg nem tartásuk a hitelesítés érvényességét nem érinti.

A Vt. 104. §-a a kézjeggyel vagy keresztvonással eszközölt váltónyilatkozattól rendszerint megtagadta a váltójogi hatályt és csak a testi fogatkozás miatt tett kézjegyet ismerte el érvényesnek, ha az bíróilag vagy közjegyzőileg hitelesítettett. A V. 82. §-a a hitelesített kézjegyet testi fogatkozás nélkül is «az aláírást helyettesítőnek» fogadja el, tehát akkor is, ha a nyilatkozatot tevő írni nem tud. E kitétel az igazságügyi bizottság iktatta a törvénybe «csak abban az esetben van váltójogi hatálya» kitétel helyébe. A hitelesítést nélkülöző kézjegy nem egyértékű az aláírással. A kibocsátó aláírását tehát nem pótolja és így kellékhányossá is teszi a váltót. E §. rendelkezése megfelel az E. 3. és az E. Sz. 75. cikkeinek. Az írni nem tudó részéről váltónyilatkozat tételére adott meghatalmazások érvényéről a 84. §. szól.

83. §. Vak aláírásával tett váltónyilatkozat csak abban az esetben érvényes, ha az aláírás a váltón vagy toldatán bírói vagy közjegyzői hitelesítéssel van ellátva. A 82. §. 2. és 3. bekezdésének szabályai ide is szólnak.

Az, hogy a hitelesítés hiányzik vagy hamis, a többi aláíró kötelezettségének érvényességét és a forgatmányok sorrendjének szabályszerűségét nem érinti.

A vak egyén aláírásának érvényességéhez az 1886:VII. t.-c. 24. §-a is közjegyzői hitelesítést kíván. Az aláírás érvényéhez a vak írástudása és a hitelesítés szükségesek. E kellemek hiánya az aláírás érvényességét lerontja ugyan, de sem a váltót kellékhányossá, sem a többi váltókötelezett kötelezettségét érvénytelenné nem teszi. Jelentősége olyan, mint a váltóképtelen személy aláírásának.

84. §. A meghatalmazás, amelyet írni nem tudó egyén váltónyilatkozat tételére ad, csak abban az esetben érvényes, ha okiratba foglalták, abban a vállalható váltókötelezettség minőségét (elfogadó, kibocsátó, forgató stb.) és legmagasabb összegét megállapították és ha ezen az okiraton a meghatalmazó kézjegye bírói vagy közjegyzői hitelesítéssel van ellátva vagy pedig a kézjegyet két tanu előttemezte, akiknek egyike az okira a meghatalmazó nevét aláírta.

E szakasznak megfelelő rendelkezés hiányzik a Vt.-ből. Az eredeti javaslat az írni nem tudók által váltónyilatkozat tételére adott meghatalmazás érvényességéhez a bírói vagy közjegyzői hitelesítést kívánta meg. E szabályozás megfelelt az E. 3. cikkének és jelen törvény 82. §-ának. A képviselőház igazságügyi bizottsága ennek helyébe a következő szöveget javasolta: «A meghatalmazás, melyet írni nem tudó egyén váltónyilatkozat tételére ad, csak abban az esetben érvényes, ha okiratba foglalták.» A képviselőház a jelen-

leg
sé
t

85
vált
hata
ha k

ez
Ka
18
sá
jeg
ira

A b

86
getti
lába
jelen
nyes
szem
leti
lakás
Ez
határ

legi szöveget fogadta el, mely a közhitelességű személy közreműködését fakultatívvé tette.

85. §. Házasársak és jegyesek között váltókötelezettség vállalására szóló meghatalmazás csak abban az esetben érvényes, ha közjegyzői okiratba foglalták.

Megfelel az 1886:VII. t.-c. 23. §-ának, de ezentúl kiterjed Horvát-Szlavonországra is. Közjegyzői okiratnak lesz tekintendő az 1886:VII. t.-c. 9. §-a értelmében a járásbíró-ság, és Horvát-Szlavonországekban a közjegyző helyett eljáró közeg által felvett okirat is.

II. FEJEZET.

A bemutatás, az óvás és egyes más váltócselekmények helyéről.

86. §. Az elfogadás vagy fizetés végetti bemutatást, az óvást, valamint általában azokat a cselekményeket, amelyek a jelen törvény szerint a váltói jogok érvényesítése vagy fenntartása végett valamely személynél teljesítendőek, ez utóbbinak üzleti helyiségében, ilyennek hiányában pedig lakásán kell teljesíteni.

Ezek a cselekmények a teljesítésre meghatározott hely (község) más helyiségében,

avagy pedig a teljesítés helyével összeépült más községben csak az érdekeltek beleegyezésével teljesíthetők. Óvásnál az érdekelteknek ezt a beleegyezését megadottnak kell tekinteni, ha az óvásból az ellenzés ki nem tűnik.

Az összeépült községek valamelyikében, az illető személy üzlethelyiségében vagy lakásán foganatósított cselekményt kellő helyen teljesítettnek kell tekinteni abban az esetben is, ha a váltón az összeépült községek közül egy másik van a teljesítés helyeül megjelölve.

Hogy mely községeket kell összeépülteknek tekinteni, a belügyminister, Horvát-Szlavonországokban a bán rendelettel állapítja meg.

A Vt. 102. §-ától eltérőleg e §. csak a váltó-cselekmények helyét szabályozza, az idejének szabályozását, — eltekintve az óvásra nézve az üzleti órák szabályozásától (V. 88. §.) — mellőzi. A szabályozás kiterjed a más helyiségben, vagy a teljesítés helyével összeépült más községben végzett cselekményekre is.

III. FEJEZET.

Az óvásról.

87. §. Váltóóvást közjegyző, váltójegyző vagy járásbíróság vehet fel.

A közjegyző óvást vehet fel azon a terü-

lete
szól
A
leté
leté
köz
az e
von
lyet
bíró
zeté
A
köz
von
jelö
leté
nem
désé
lakó
lik.
szab
ter
von
meg
Fe
a k
jegy
hely

leten, amelyre hatásköre a közjegyzőkről szóló törvény szerint kiterjed.

A járásbíróság óvást vehet fel saját területén és a szomszédos járásbíróságok területén. Oly járásbíróság, amelynek székhelye közjegyzői székhely, óvást csakis azokban az esetekben vehet fel, amelyekben az erre vonatkozó törvények szerint közjegyző helyett eljárhat. Óvást nemcsak a járásbíróság bírāja, hanem fogalmazó személyzetének tagja is vehet fel.

A váltójegyzőket a gyakorló ügyvédek közül az igazságügyminiszter, Horvát-Szlavonországokban a bán nevezi ki. Ugyanők jelölik ki a váltójegyző működésének területét, ezt azonban közjegyzői székhelyre nem terjeszthetik ki. A váltójegyző működésének jogosultsága megszűnik, mihelyt lakóhelye utóbb közjegyző székhelyévé válik. A váltójegyzőkre vonatkozó részletes szabályokat egyébként az igazságügyminiszter rendelettel állapítja meg, Horvát-Szlavonországokban pedig eziránt a bán tesz megfelelő intézkedéseket.

Főnökének vagyoni felelőssége mellett a közjegyzőt közjegyzőhelyettes és közjegyzőjelölt, a váltójegyzőt pedig ügyvédhelyettes helyettesítheti.

A kereskedelemügyi miniszter elrendelheti, hogy a rendeletében megállapított korlátokon belül és módozatok mellett a m. kir. posta is vehessen fel óvást.

V. ö. Vt. 98—101. §§-aival.

Eltér az eddigi jogtól a következőkben:

1. A közjegyzők óvási területét az általános közjegyzői területkörrel azonosítja.

2. A közjegyzőt, ennek felelősségére a közjegyzőhelyettes és közjegyzőjelölt helyettesítheti.

3. A járásbíróságoknál a fogalmazó személyzet bármely tagja vehet fel óvást.

4. A járásbíróság óvási területkörét a szomszédos járásbíróságok területére kiterjeszti.

5. A váltójegyzői intézményt ismét föléveszti.

6. Megengedi a postai úton felveendő óvásnak rendeleti úton behozatalát.

§ 88.

88. §. A váltóbirtokos megkeresésére az óvatoló személy a 86. §-ban megjelölt helyiségben megjelenik és a váltóbirtokos követelésének teljesítésére a váltó szerint erre hivatott és a helyszínén talált személyt a váltónak — ha pedig a váltó másolatát óvatolja, a másolatnak — felmutatása mellett felszólítja. Ezt az eljárást délelőtt kilenc óra és délután hét óra között kell foganatosítani. A felszólítottnak kifejezett beleegyezésével azonban ez az eljárás a napnak más szakában is foganatosítható.

A felszólítandó személyt, ha üzlete van, az óvási eljárásban képviselheti a helyszínén talált bármely cégvezetője, kereskedelmi meghatalmazottja, könyvvivője, pénztárosa, társaságot pedig a nevezeteken kívül a társaságnak bármely beltagja, igazgatósági tagja és felszámolója is.

Ha az óvatoló személy a váltó nyelvét nem érti, a váltóbirtokos neki az eljárás megkezdése előtt a váltón kívül annak magyar, Horvát-Szlavonországokban horvát, bélyegmentesen hitelesített fordítását adja át.

Ha az óvatoló személy a felkeresendő üzleti helyiséget vagy lakást nem ismeri és ez a váltón sincs feltüntetve, vagy ha a váltón kitett helyen nem találta, hol létéről a helybeli bejelentőhivatalnál vagy rendőri hatóságnál és ennek hiányában a községi előljárásnál tudakozódik és siker esetében az óvási eljárást ugyanabban vagy az ezzel összeépült községben (86. §.) a vele közölt helyen foganatosítja.

Aki a váltót a váltóbirtokos nevében az óvatoló személynek óvatolás végett átadja, azt az óvatoló személy megkeresésére és az óvatolt váltó visszavételére a váltóbirtokos által meghatalmazottnak kell tekinteni.

Az óvatoló személy, ha a felszólítandó személyt otthon nem találja vagy ha ott-hon van is, a felszólítást hozzá nem intézheti, az eljárást újból megkísérelni nem köteles.

Az óvásfelvétel ideje, vagyis az az idő, melyben a váltóadás az óvásfelvételt tűrni tartozik, a Vt. 102. §-ától eltérően d. e. 9-től d. u. 7-ig van megállapítva, de az adós más időbe is beleegyezhet. Az óvatoló személy azonban az óvás iránti megkeresést csak a szokásos irodai órák, illetőleg a járásbíróság tagja az ügyviteli szabályokban megállapított hivatalos órák alatt köteles elfogadni és teljesíteni. (Min. ind.)

89. §. Az óvatoló személy eljárásának eredményéről óvást állít ki.

Az óvásnak tartalmaznia kell:

1. az óvatolt váltónak — váltómásolat óvatolásánál e másolatnak — és minden rajta levő váltónyilatkozatnak, kikötésnek vagy megjegyzésnek másolatát;

2. a megkereső váltóbirtokos és a felszólítandó személy nevét;

3. annak tanúsítását, hogy a felszólított személy az óvásban megjelölt szolgáltatást nem teljesítette vagy hogy az óvatoló személy a felszólítandó személyhez a felszólítást nem intézhette;

4. a helyet, ahol, — valamint az évet,

hónapot és napot, amikor az óvatoló személy a felszólítást intézte vagy azt megkísérelte;

5. az eljáró óvatoló személynek aláírását, a megkeresett óvatoló személynek hivatalos pecsétjével.

A 2. bekezdés 1. pontja esetében a váltónak vagy másolatának azt a részét, amelyet az óvatoló személy elolvasni nem tud, az óvásban olvashatatlanként kell megjelölni. A 88. §. 2. bekezdésének esetében a váltó eredeti részének másolása helyett a hiteles fordítás másolható.

A 2. bekezdés 4. pontja helyett elég az óvás keletkezésének megfelelő adataira hivatkozni.

Megfelel a Vt. 99. §-ának. A V. 89. §-a megengedi az eredeti váltószöveg helyett a hiteles fordításnak az óvásban való lemásolását. A közbenjárás felemlítését a V. nem tekinti az óvás lényeges kellékének, eltérően a Vt. 99. §. 4. pontjától. V. ö. 90. §. 2. bekezdésével. Az itt felsorolt kellékek lényegesek és hiányuk az óvást érvénytelenné teszi.

90. §. Az óvatoló személy az óvást keltezi, sorszámmal ellátja és az óvásban a helyiséget, ahol, és az órát, amikor a felszólítást teljesítette vagy megkísérelte — az utóbbi esetben a meghíúsulás okával —

megjelöli. Ha a felszólított a szolgáltatás nem teljesítésének okát adja, vagy ha az intézvényszerző a 23. §. 2. bekezdésében említett kívánságának ad kifejezést, vagy ha a felszólított személy az eljárásnak a 86. §. 2. bekezdésében említett helyiségben vagy helyen való teljesítését ellenzi, ezt az óvásba fel kell venni.

Ha az eljárás folyamán valaki névbecsülő fizetést ajánl vagy teljesít, az óvásban meg kell említeni, hogy a fizetést ki és kiért ajánlotta vagy teljesítette.

A közjegyzőhelyettes, a közjegyzőjelölt, valamint az ügyvédhelyettes köteles főnökét az óvásban vagy az aláírásnál megnevezni.

Az itt előírt adatok felvételének elmulasztása nem érinti az óvás érvényét, hanem csak kártérítésre kötelez. (Min. ind.) V. ö. a 95. §-al.

91. §. Ha ugyanazon váltó alapján több teljesítést vagy a teljesítést több személytől kell követelni, egy óvás vehető fel.

Megfelel a Vt. 100. §-ának; kiegészítve azzal, hogy akkor is egy óvást lehet felvenni, ha ugyanazon váltó alapján több teljesítést kell követelni; pl. a másodpéldány alapján a gondviselőtől az első példány kiadását, és az intézvényszerzőtől a fizetést.

92. §. Lejárat előtt óvatolt váltón vagy váltómásolaton az óvatoló személy az

óvás sorszámanak és keltének feltüntetése mellett az óvás megtörténtét feljegyzí és a feljegyzést a megkeresett óvatoló személynek pecsétjével ellátja.

Ha az óvást a váltó több példánya alapján vagy a váltó és másolata alapján veszik fel, az előbbi bekezdésben említett feljegyzést az ott meghatározott módon valamennyi példányra, illetőleg a váltó másolatára is reá kell írni.

A lejárat előtt óvatolt váltóra vezetett feljegyzés célja, hogy a váltó megszerzőjét az óvás megtörténtére figyelmeztesse.

93. §. Az a szolgáltatás, amelynek elmaradása az óvásra okot ad, a 88. §. 1. bekezdésében említett felszólítás alkal-mával az óvatoló személy kezéhez is telje-síthető. Az ezzel ellenkező utasítás a tel-jesítővel szemben hatálytalan.

A váltótartozás kifizetésének esetében az óvatoló személy a fizetést a váltón tanusítja és a váltót, ha pedig ezt másolat egészíti ki, a másolatot is a fizetőnek ki-adjá.

Részletfizetés esetében az óvatoló sze-mély az óvást a fizetés tanusítása mellett felveszi és a fizetésről a váltó másolatán nyugtatványt ad.

Ha a felszólított a váltótartozást kifizeti, de az eljárás költségének fizetését megtagadja, az óvatoló személy az óvást ezeknek a körülményeknek tanusítása mellett felveszi és a váltót e §. 2. bekezdése szerint a fizetőnek kiadja. Az eljárás költségének megtérítését az óvás alapján épúgy lehet követelni, mintha a követelő az óvatolt váltónak birtokában volna.

E szakasz eddigi jogunktól eltérően megengedi, hogy a fizetés az óvatoló személy kezéhez teljesíttessék.

94. §. Az óvatoló személy köteles a felvett óvást egész kiterjedésében egy e célból vezetendő, laponként folyó számmal ellátott és hitelesített óváskönyvbe napról-napra, idő- és sorrendben, másolatban vagy lenyomatban bevezetni és az óvásról az óvás-könyv alapján az érdekelt feleknek vagy jogutódainak a költség megtérítése ellenében akár egyszerű, akár hiteles másolatot adni.

Az óvatoló személy az eredeti óvást, miután az óvás-könyvbe bevezette, a megkereső félnek vagy meghatalmazottjának haladéktalanul kiadja.

Az óvás-könyv vezetését és az óvás díját a kereskedelemügyi miniszter, az óvás-

könyv és az óvás után járó bélyegilleték lerovásának módját pedig a pénzügy-miniszter rendelettel szabályozza.

Az óvás-könyv a benne foglalt utolsó óvás keltétől számított tíz év elteltével kiselejtezhető.

Megfelel a Vt. 101. §-ának.

95. §. Az a körülmény, hogy az óvatoló személy működése területén kívül vagy nem a 88. és a 90—94. §-okban megszabott módon járt el, az óvás érvényességét nem érinti.

IV. FEJEZET.

Az elévülés félbeszakításáról és nyugvásáról.

96. §. Az elévülést a bíróság hivatalból nem veszi figyelembe. Ez a rendelkezés a peres eljárás szabályait nem érinti.

Megfelel a Vt. 88. §-ának. A Pp. 608. §-a szerint meghagyás kibocsátását meg kell tagadni, ha a kereset elévültnek mutatkozik, kivéve, ha a felperes az elévülés megszakítását vagy nyugvását nem igazolja. Az elévülés tehát perjogi szempontból figyelembe veendő. Ezért mondja ki a törvény, hogy az a rendelkezés, hogy az elévülést a bíróság hivatalból nem veszi figyelembe, a peres eljárás szabályait nem érinti.

97. §. Az elévülést a kereset beadása szakítja félbe. A kereset beadásával egyenlő hatályú: a csődbejelentés, a beszámításnak perbeli érvényesítése, a perbehívás abban a perben, amelynek kimenetelétől a követelés függ és a visszkeresettel megtámadottnak az a bejelentése (perbejelentés), amellyel előzőjét a visszkereset megindításáról értesíti.

A perbejelentést az értesítendővel való közlés végett az illetékes bíróságnál kell előterjeszteni. A perbejelentés — ajánlott levél alakjában — az értesítendőnek közvetlenül is küldhető, amely esetben a feladás napját a beadás napjának kell tekinteni. A perbehívó és a perbejelentő visszkereseti jogainak elévülése az ellenük hozott határozat jogerőre emelkedésének napjával kezdődik.

A Vt. 87. §-ával ellentétben a kereseten és a perbejelentésen kívül a csődbejelentés, a beszámítás perbeli érvényesítése, és a perbehívás is megszakítja az elévülést. Az elismerés az elévülést nem szakítja meg. A perbejelentést nem kell feltétlenül a bíróságnál bejelenteni, lehet azt az értesítendővel postán is közölni.

98. §. Amíg a hitelezőt az elévülés idejének utolsó hat hónapja alatt a jogszol-

gáztatás szünetelése, hadi szolgálat vagy erőhatalom (53. §.) követelésének érvényesítésében akadályozza, az elévülés nyugszik. A nyugvás megszűnte után tovább folyó elévülés harminc napnál rövidebb idő alatt nem fejeződik be.

Ha perképeséssel nem bíró egyénnek az elévülési idő utolsó hat hónapja alatt bármely időpontban nem volt törvényes képviselője, az elévülés vele szemben nem fejeződik be előbb, mint hat hónappal az után az időpont után, amikor perképesé lett vagy törvényes képviselőt kapott. A képviselő hiányával egyenlőnek kell tekinteni, ha a törvényes képviselő elveszti perképesését, vagy ha közte és képviseltje közt a megindítandó perre nézve érdekellentét áll fenn.

Hagyatékhoz tartozó vagy hagyatékot terhelő követelés elévülése nem fejeződik be előbb, mint hat hónappal az örökhagyó halála után.

A Vt. 89. §-a szerint az elévülés a váltóadás ellen nyitott csőd tartama alatt nyugszik. Ezt a nyugvási okot a V. elejtette. Nyugvási okok a polg. törvénykönyv javaslatának (1057. §. 2. és 1058—1060. §§.) megfelelően a jogszolgáltatás szünetelése, hadi szolgálat, vagy erőhatalom, perképeség és egyúttal törvényes képviselő hiánya, és a követelésnek

a hagyatékhoz tartozó vagy a hagyatékot terhelő volta.

99. §. Külföldi jogban megállapított, az elévülést félbeszakító vagy felfüggesztő más okok figyelembe nem vehetők, kivéve azokat a külföldön teljesített cselekményeket, amelyek a 97. §. 1. bekezdésében említett cselekményeknek a külföldi jog szerint megfelelnek.

V. ö. E. 16. cikkével. Az átmeneti intézkedésekre l. V. 111. §-át.

V. FEJEZET.

A váltó elveszéséről.

100. §. Az elveszett váltó megsemmisítését a váltónak utolsó birtokosa vagy az kérheti, aki a váltóból jogot érvényesíthet.

A megsemmisítést a váltó fizetőhelyére nézve illetékes bíróságnál kell kérni.

A folyamodónak kérvénye mellett be kell mutatnia a váltó másolatát vagy kérvényében elő kell adnia a váltó lényeges tartalmát. A folyamodó egyúttal köteles valószínűvé tenni azt a körülményt, hogy a váltónak birtokosa volt vagy hogy a váltóból jogot érvényesíthet.

Ha a bíróság a beterjesztett adatokat elégségeseknek találja, meghagyja a váltó elfogadójának, el nem fogadott váltónál a kibocsátónak és az intézvényszerzettnek, saját váltónál pedig a kiállítónak, hogy a váltóra további bírói rendeletig fizetést ne teljesítsen és egyúttal figyelmezteti őt, hogy kötelezettségének bírói letétbe helyezésével eleget tehet. Hasonló meghagyást intéz a bíróság a telepített váltó fizetőjéhez (4. §.).

A meghagyással egyidejűleg a bíróság hirdetményt bocsát ki, amelyben a váltó lényeges tartalmának közlésével a váltó birtokosát felhívja, hogy a váltót negyvenöt nap alatt a bíróságnak mutassa be, mert ellenkező esetben a bíróság a váltót a hirdetményi határidő eltelte után semmisnek fogja nyilvánítani. A határidőt lejárt váltónál a hirdetménynek a hivatalos hírlapban történt harmadszori beiktatása napjától, az ezután lejárat váltónál a lejárat napjától, megtekintésre szóló oly váltónál pedig, amelyre nézve a bemutatás határideje a harmadszori beiktatáskor még el nem telt, a bemutatás határidejének utolsó napjától kell számítani.

A bíróság a hirdetmény kibocsátásáról

értesíti a folyamodót, valamint a 4. bekezdésben már megjelölteken kívül mindazokat a személyeket, akik a váltón megvannak nevezve, vagy azt aláírták.

V. ö. Vt. 77—80. §-aival és az 1911:I. t.-c. 749—751. §-aival. Az eddigi gyakorlatnak megfelelően ezentúl is csupán a váltó minden lényeges alkotórészevel bíró, tehát váltónak tekintendő okirat alapján lehet csak a jelen törvényen alapuló megsemmisítést kérni, kitöltetlen (bianco) váltó alapján nem.

A Vt. rendelkezéseitől való eltérések a következők:

1. Nemcsak a «váltó tulajdonosa» (Vt. 77. §.), hanem a váltó utolsó birtokosán kívül az is kérheti a megsemmisítést, aki a váltóból jogokat érvényesíthet. (Pl. örökös).

2. A megsemmisített váltó alapján az elfogadón és a saját váltó kiállítóján kívül az el nem fogadott váltó kibocsátója is felelős marad.

3. Ennek megfelelően a letiltás el nem fogadott váltónál a kibocsátóhoz és intézvénnyezetthez is intézendő.

4. A Vt. 78. §-ával ellentétben a váltóbirtokos nem követelhet a megsemmisítési eljárás folyama alatt biztosítás ellenében fizetést, hanem csak bírói letétbe helyezést. (101. §.)

5. A határidők nem a lejáratot, illetőleg már lejárt váltóknál a hirdetménynek első megjelenését követő naptól (Vt. 77. §.), hanem ezután lejáró váltónál a lejárati napjától, megtekintésre szóló váltónál, ha a bemutatás határideje a harmadszori beiktatáskor nem telt el, a bemutatási határidő utolsó nap-

jától, lejárt váltóknál a hirdetmény harmad-szori beiktatása napjától számítandók.

6. A hirdetmény kibocsátásáról a váltón megnevezett és azt aláírt személyek is értesítendők.

101. §. A folyamodó az elfogadás vagy a fizetés hiánya miatti óvás felvételére megszabott időben és helyen, az elveszett váltó lényeges tartalmát feltüntető másolat felmutatása mellett óvással élhet, amely az elfogadás vagy a fizetés végetti bemutatást és az elfogadás vagy a fizetés hiánya miatti óvást pótolja. Ily óvás költségének megtérítése nem követelhető.

A megsemmisítő eljárást folyamatba tevő bírói határozat alapján a folyamodó az elveszett váltó lejáratát után követelheti, hogy az elfogadó, saját váltónál a kiállító, el nem fogadott váltónál pedig — ha a visszkereset előfeltételei fennforognak — a kibocsátó a váltóösszeget a 41. §. szerint bírói letétbe helyezze; ily követelésnek azonban nincs helye, ha a megtámadott bizonyítja, hogy a folyamodó a megsemmisítő eljárást jogosulatlanul kérelmezte.

Új az óvás felvétel megengedése, mely a kibocsátás elleni igények fenntartására szükséges.

A letétbe helyezés nem követelhető, ha a megtámadott bizonyítja, hogy a folyamodó

a megsemmisítő eljárást jogosulatlanul kérelmezte. Ez a fenntartás ismétlődik a 102. §-ban is.

102. §. Ha a hirdetményben kitűzött határidő alatt a váltót nem mutatják be, a bíróság a váltót a folyamodó kérelmére semmisnek nyilvánítja és erről a 100. §. 4. bekezdésében megjelölt személyeket értesíti azzal, hogy a váltóösszeget a folyamodónak kifizethetik. A 100. §. utolsó bekezdése ide is szól.

A váltóból semmisnek nyilvánítása után nem lehet többé jogot érvényesíteni.

A folyamodó a váltót semmisnek nyilvánító bírói határozat alapján az elfogadó, el nem fogadott váltónál a kibocsátó, saját váltónál pedig a kiállító ellen — a váltómeghagyásos eljárás igénybevételét kivéve — a váltóból eredő ugyanazokat a jogokat gyakorolhatja, mintha az eredeti és meg nem semmisített váltó birtokában volna, kivéve ha a megtámadott bizonyítja, hogy a folyamodó a megsemmisítést a maga javára jogosulatlanul eszközölte ki.

E §. kimondja, hogy a váltóból, annak semmisnek nyilvánítása után, ha utóbb meg is kerülne, nem lehet többé jogokat érvényesíteni. A semmisnek nyilvánító határozat alapján az eddigi joggal ellentétben, váltó-

meghagyásos eljárást kérni nem lehet (v. ö. Pp. 606. §.), egyéb jogokat azonban a megsemmisítést nem jogtalanul kieszközölő szabadon gyakorolhat az elfogadó, az el nem fogadott váltó kibocsátója és a saját váltó kiállítója ellen.

103. §. Ha a hirdetményben kitűzött határidő alatt a váltót bemutatják, a bíróság a váltó visszaadásával megszünteti a megsemmisítő eljárást és egyúttal hatályon kívül helyezi a 100. §. alapján tett intézkedéseket.

Külföldi bíróságnak a váltó megsemmisítését kimondó vagy elveszett váltón alapuló határozata belföldön csak megállapított viszonyosság feltétele alatt és csak abban az esetben hatályos, ha a váltó ennek a külföldi bíróságnak területén volt fizetendő.

Egyebekben az ebben a fejezetben szabályozott eljárásra, amennyiben a 100—103. §-ok nem rendelkeznek, a váltóügyekben követendő nem peres eljárás szabályai irányadók.

* A Vt. 79. §-ának perreutasító rendelkezése mellőztetett. A 2. bekezdés az E. 15. cikkén alapszik.

VI. FEJEZET.

A gazdagodásra alapított követelésről.

A zálogjogról. A megtartás jogáról.

104. §. Az elfogadó, a kibocsátó és a saját váltó kiállítója, ha a váltóbirtokos váltókövetelése elévült, a kibocsátó pedig akkor is, ha a váltóbirtokos a visszkereseti jogok fenntartására szükséges cselekményeket elmulasztotta, a váltóból csak annyiban marad kötelezve, amennyiben a váltóbirtokos kárával gazdagodnék. Az e kötelezettségen alapuló követelés a váltót semmisnek nyilvánító bírói határozat alapján is érvényesíthető.

Az előbbi bekezdés szerint érvényesíthető követelés három év alatt évül el; erre az elévülésre egyébként a magánjog szabályai irányadók.

Más váltókötelezett ellen ilyen követelésnek nincsen helye.

Megfelel a Vt. 90. §-ának. A gazdagodási keresetnek ezentúl is csak az elfogadó és kibocsátó ellen van helye. Az elfogadóval és saját váltó kiállítójával szemben váltójogok fenntartására irányuló cselekményre telepítés esetében sem lévén szükség: ennek elmulasztása esetén a gazdagodási kereset csak a kibocsátóra korlátoztatott.

Új rendelkezés, hogy a) gazdagodási keresetnek megsemmisítő határozat, tehát elvesztett váltó alapján is van helye; b) hogy e kereset érvényesítésére három évi elévülési idő állapított meg; c) hogy e §. nem köztörvényi, hanem váltójogi kötelezettséget állapít meg.

105. §. Ha valaki váltókövetelés biztosítására az elzálogosítás írásbeli elismerésével ingó dolgot vagy jogot zálogul adott és a váltóadás a váltóból eredő kötelezettségének kellő időben eleget nem tesz, a záloghitelezőnek jogában áll magát a zálogból kielégíteni anélkül, hogy az elzálogosító ellen előbb keresetet kellene indítania. Evégre:

1. A záloghitelező a váltónak és az elzálogosításról szóló okiratnak bemutatásával akár a saját, akár az elzálogosítónak lakóhelye, székhelye vagy telepe szerint illetékes bíróságnál a zálog eladását kérheti. A bíróság az elzálogosító meghallgatása nélkül — de a folyamodó záloghitelező felelősségére — a zálognak nyilvános árverésen való eladását elrendeli és az árverés foganatosítása végett a fennálló szabályok értelmében intézkedik. Ha pedig az elzálogosító írásban beleegyezett abba, hogy a záloghitelező a zálogból bírói közben-

járás nélkül elégíthesse ki magát, a záloghitelezőnek jogában áll a zálogot bírói határozat kikérése nélkül nyilvános árverésen eladatni.

2. A záloghitelező a tőzsdei árfolyammal bíró értékpapirokat magánúton és a folyó árban nyilvános számadásra kötelezett pénzügyintézetnek eladhatja vagy a legközelebbi tőzsdén, amely a papirokat jegyzi, eladhatja, — az elzálogosító írásbeli felhívására pedig haladék nélkül eladni vagy eladatni köteles. Az utóbbi felhívás vételéig a záloghitelező a papirokat követelése erejéig törlesztésül meg is tarthatja a legközelebbi tőzsdén azon a napon jegyzett árfolyam középárában, amely napon a fizetés követelhetővé vált. Belföldi tőzsdén jegyzett papirokra nézve a legközelebbi tőzsde alatt belföldi tőzsde értendő.

3. A záloghitelező az elzálogosított papirokból eredő követelések fenntartása és érvényesítése végett szükséges jogcselekményeket az elzálogosító nevében fogantathatja és az elzálogosított követeléseket behajthatja vagy követelése erejéig megtarthatja.

A záloghitelező, amennyiben ez lehetséges, az árverés kitűzéséről, annak fogana-

tosításáról vagy a 2. vagy 3. pont szerint teljesített kielégítésről az adóst, ha pedig az elzálogosító más személy, ezt is haladék nélkül értesíteni köteles.

A Vt. 106—107. §§-ai helyébe a V. 105. §-a a Kt. 305. és 306. §-ai mintájára szabályozza a váltói zálogjogot, melynek itt előírt gyakorlásához az elzálogosítás írásbeli elismerését kívánja.

106. §. A váltóbirtokos — mihelyt kereseti vagy visszkereseti joga megnyílt — a váltóból eredő követelése alapján a megtartás jogával élhet adósának azokra az ingóságaira és értékpapirjaira, amelyek jogszerű úton birtokába vagy rendelkezése alá kerülnek.

E jogot azonban nem gyakorolhatja, ha a tárgyak akár az adósnak, akár harmadik személynek az átadás előtt, vagy az átadáskor tett meghatározott rendelkezésével kerülnek a hitelező birtokába.

A váltóbirtokos le nem járt követelésére nézve is élhet a megtartás jogával, ha az adós csődbe jut vagy pénzbeli tartozás miatt kielégítési végrehajtást fogantatosítottak ellene és tartozását a fogantatosításakor ki nem fizette, vagy ha kereskedő és fizetéseit megszüntette.

Az előbbi bekezdés eseteiben az adós vagy a harmadik személy határozott rendelkezése sem zárja ki a megtartás jogának gyakorlását, ha az említett körülmények később következnek be, vagy róluk a hitelező később értesül, mintsem a tárgyak az ő tényleges birtokába vagy rendelkezése alá kerültek.

A váltóbirtokos, amennyiben ez lehetséges, köteles a megtartás jogának gyakorlásáról az adóst és az előtte ismert más jogosultakat haladékon kívül értesíteni.

A váltóbirtokosnak ez a joga megszűnik, ha követelését megfelelő pénzüsszegnek vagy a budapesti tőzsdén a letétel napja előtt utoljára jegyzett árfolyam két harmadával, de nem névértéken felül számított óvadékképes értékpapiroknak bírói letétbe helyezésével biztosítják.

A váltói megtartási jog nagyban a Vt. 108. §-ának megfelelően szabályoztatott. A megtartás jogával e §. szerint a váltóbirtokos élhet, mihamarabb kereseti vagy visszkereseti joga megnyílt; tehát elfogadás és biztonság hiánya esetében a lejárat előtt is. A le nem járt követelés alapján csőd és végrehajtás esetén kívül akkor is élhet megtartási joggal, ha az adós kereskedő és fizetéseit megszüntette. Biztosítás adás esetén (106. §. utolsó bek.) a megtartás joga megszűnik.

107. §. A 106. §. értelmében érvényesíthető jognak ugyanaz a hatálya, mint a 105. §.-ban szabályozott zálogjognak. Ez a hatály a birtoknak vagy a rendelkezés jogának megszerzésével, ha pedig a váltóbirtokos követelése később keletkezett, a követelés keletkezésével kezdődik. A váltóbirtokos azonban a megtartás tárgyául szolgáló készpénzt kielégítésre csak abban az esetben használhatja fel, értékpapirokra és egyéb ingóságokra pedig a 105. §.-ban meghatározott kielégítési eljárást csak abban az esetben veheti igénybe, ha megtartás-jogát az adós írásban elismerte vagy ha azt jogerős bírói határozat megállapította.

Szabatosabban határozza meg a megtartási jog gyakorlását és annak kezdetét a Vt. 109. §.-ánál. Ez utóbbi szerint ugyanis a megtartási jog kereset útján érvényesíthető. A jelen §. szerint készpénznél a felhasználás, értékpapiroknál és más ingóságoknál a kielégítési eljárás a 105. §. szerint történik, de csak a megtartási jog írásbeli elismerése, vagy jogerős bírói határozattal történt megállapítása után vehető igénybe.

VII. FEJEZET.

Átmeneti és záró rendelkezések.

108. §. A jelen törvény életbelépésével az 1876:XXVII. törvénycikk hatályát veszti.

109. §. A jelen törvény életbelépése előtt kiállított váltók, váltónyilatkozatok, váltókikötések és egyéb megjegyzések kellékei és joghatálya, az ilyen váltók elfogadás végetti bemutatásának határideje, valamint e váltók lejáratá az 1876:XXVII. törvénycikk szerint bírálendő el, azzal a kiegészítéssel, hogy az idézett törvény 56. és 60. §-ában említett «biztosítási visszkereset» helyett a jelen törvény 42. §-ában 1. és 2. szám alatt felsorolt lejárat előtti visszkeresetet kell érteni.

110. §. A jelen törvényben az elfogadás és a fizetés teljesítéséről, a váltóból eredő kereseti és visszkereseti jogokról, e jogok fenntartásáról és elenyészéséről, valamint az erőhatalom (53. §.) hatásáról foglalt rendelkezések kiterjednek azokra a jelen törvény életbelépése után lejáráó vagy elfogadás végett bemutatott váltókra is, amelyeket a jelen törvény életbelépése előtt állítottak ki.

111. §. A jelen törvénynek az elévülésre vonatkozó rendelkezéseit alkalmazni kell az e törvény életbelépésekor még be nem fejezett elévülésre.

Ily elévülésnek kezdetét, továbbá az e törvény életbelépése előtt bekövetkezett félbeszakítását vagy felfüggesztését az 1876: XXVII. törvénycikk szerint kell elbírálni.

Ha a jelen törvény szerinti elévülési idő rövidebb, mint az az idő, amelyet a fennforgó esetre az 1876: XXVII. törvénycikk megállapít, ezt a rövidebb időt a jelen törvény életbelépésétől kell számítani; ha azonban e számítás szerint az elévülés későbbben fejeződne be, mint az 1876: XXVII. törvénycikk szerint, a fennforgó esetet az utóbbi törvény szerint kell elbírálni.

112. §. Váltókövetelés biztosítása végett a jelen törvény életbelépése előtt keletkezett zálog- és megtartásjognak érvényesítésére e törvény életbelépése után a jelen törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

113. §. A jelen törvény életbelépésével az 1908: LVIII. t.-c. 22. §-a hatályát veszti és a csekkre megfelelően állanak — az intévényezettet, az elfogadót és az elfogadást

érintő rendelkezések kivételével — a jelen törvénynek következő rendelkezései:

a 2. §-nak az utólagos kitöltés jogáról szóló utolsó bekezdése,

a fizetendő összegre vonatkozó megjelölések közötti eltérésekről szóló 6. §-a,

a nem váltóképes személy aláírásának, valamint a meghatalmazás nélkül eljáró vagy a meghatalmazását túllépő személy aláírásának következményeiről szóló 7. és 8. §-a,

a forgatmányról szóló 10. §-ának 3. bekezdése, továbbá 11—13. §-ai, 14. §-ának 2. bekezdése, 15. §-a azzal a kiegészítéssel, hogy a bemutatóra szóló csekknél a tulajdonosi minőséget a csekk birtoka igazolja; úgyszintén a 16—19. §-ai,

a kezességről szóló 29—31. §-ai,

az eltérő időszámításról szóló 36. §-ának 2—4. bekezdése,

a fizető kötelelességeiről szóló 39. §-ának 3. bekezdése,

az idegen pénznemekről szóló 40. §-a,

az előzők értesítéséről szóló 44. §-a azzal, hogy az óvást az utalványozottnak a csekkre írt nyilatkozata vagy a leszámolóhely tanusítványa (1908:LVIII. t.-c. 17 §-a) pótolja,

a visszkeresetről szóló 45. és 46. §-a, továbbá 47. §-ának 1. bekezdése, kivéve az 1. pontjában a kamatról foglalt rendelkezést, 48. §-ának 1. bekezdése, 49. §-a azzal, hogy az óvást az utalványozottnak a csekkre írt nyilatkozata vagy a leszámolóhely tanusítványa (1908:LVIII. t.-c. 17. §-a) pótolja; úgyszintén 53. §-a,

a másodlatokról szóló 63. és 64. §-a,

a hamis és hamisított váltókról szóló 68. és 69. §-a,

az elévülésről szóló 71. §-a,

az általános rendelkezéseket tartalmazó 72. és 73. §-a,

a törvények összeütközéséről szóló 74. §-a, 75. §-a, még pedig az utóbbi §. 2. és 3. bekezdése azzal az eltéréssel, hogy az ott foglalt szabályok a külföldön bárhol kiállított csekkre és csekknyilatkozatra alkalmazandók; úgyszintén 76. §-a,

a váltóképeségről és a váltónyilatkozatok különleges módjairól szóló 81—85. §-ai,

a bemutatás az óvás és egyes más váltó-cselekmények helyéről szóló 86. §-a,

az óvásról szóló 87—89. §-ai, 90. §-ának 1. és 2. bekezdése, 91., 93—95. §-ai,

az elévülés félbeszakításáról és nyugvásáról szóló 96—99. §-ai,

a zálog- és a megtartásjogról szóló 105—107. §-ai,

az átmeneti rendelkezésekről szóló 110. §-a és 111. §-ának 2. bekezdése, az elévülés kezdetére vonatkozó utalást kivéve; továbbá 112. §-a.

114. §. A jelen törvény életbelépésével az 1912 : LXIV. t.-c. 1. és 2. §-a hatályát veszti, a 3. §-ában foglalt átmeneti rendelkezéseket pedig azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy az ott idézett 1. §. helyett a jelen törvény 53. §-ának megfelelő rendelkezéseit kell érteni.

115. §. Az 1876 : XXVII. törvénycikk rendelkezéseire más jogszabályokban foglalt utalásokat a jelen törvény megfelelő rendelkezéseire szólóknak kell tekinteni azzal, hogy az 1875 : XXXVII. törvénycikknek a kereskedelmi utalványról szóló 298. §-ában említett fizetési visszkereset alatt a jelen törvény 42. §-a szerint a lejáratkor érvényesíthető visszkereset értendő.

116. §. Belföld e törvény értelmében hatályosságának területe, külföld pedig minden más terület.

117. §. A jelen törvény ugyanazon a napon lép életbe, mint az 1914 : t.-cikkbe iktatott nemzetközi egyezmény.

A jelen törvényt a kereskedelemügyi miniszter, a pénzügyminiszter és az igazságügyminiszter, Horvát-Szlavonországokban pedig a törvénykezés tekintetében Horvát-Szlavon- és Dalmátországok bánja hajtja végre.

V. ö. E. 27. cikkével.

Gallia
—
A váltó-
törvények
—

N.M.